บทที่ 4
ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การศึกษาผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนจากการจัดการมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลท่าพระ ตำบลท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าพระ (อบต.ท่าพระ) จากการจัดการมูลฝอยในปัจจุบันและเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อป้องกันและลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนจากการจัดการมูลฝอย ผลการศึกษา แบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการมูลฝอย
   - 1.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล
   - 1.2 การจัดการมูลฝอย
   - 1.3 ความตระหนักในปัญหาการจัดการมูลฝอย
2. ผลกระทบต่อสุขภาพจากการจัดการมูลฝอย
3. ปัญหา อุปสรรคจากการจัดการมูลฝอย
4. แนวทางในการป้องกันและลดผลกระทบต่อสุขภาพจากการจัดการมูลฝอย
5. การอภิปรายผลการศึกษา

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการมูลฝอย

สภาพปัจจุบันของการจัดการมูลฝอยของครัวเรือน ทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์ประชาชนจำนวน 365 ครัวเรือน มีผลการศึกษา ดังนี้

1.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล

คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์ จากผลการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 65.38 เพศชาย ร้อยละ 34.52 อายุกลุ่มตัวอย่าง มีอายุเฉลี่ย 47 ปี (S.D.= 13.55) อายุสูงสุด 83 ปี อายุต่ำสุด 18 ปี ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุระหว่าง 31 - 50 ปี ร้อยละ 46.30 รองลงมาอายุระหว่าง 51 - 70 ปี อายุระหว่าง 18 - 30 ปี และอายุ 71 ปีขึ้นไป ร้อยละ 37.26, 12.05 และ 4.38 ตามลำดับ ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา (ป.1-ป.6/เทียบเท่า) ร้อยละ 54.25 รองลงมา คือระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3/เทียบเท่า) ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6/เทียบเท่า) ระดับปริญญาตรี ระดับ ปวส./อนุปริญญา/เทียบเท่า ระดับสูงกว่าปริญญาตรีและไม่ได้เรียนหนังสือ ร้อยละ 14.79, 10.41, 9.86, 8.77, 1.10

และ 0.82 ตามลำดับ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.59 คน (S.D.= 2.02) สูงสุด 16 คน ต่ำสุด 1 คน ส่วนใหญ่สมาชิกในครัวเรือนมีตั้งแต่ 1 - 5 คน ร้อยละ 75.05 รองลงมามีสมาชิกตั้งแต่ 5 - 10 คน ร้อยละ 23.09 และมีสมาชิกตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ร้อยละ 1.64 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีค่ามัธยฐานของระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน 40 ปี ระยะเวลาต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 84 ปี ส่วนใหญ่อาศัยในชุมชนระหว่าง 31 - 50 ปี ร้อยละ 34.52 รองลงมาระหว่าง 11 - 30 ปี ระหว่าง 51 - 70 ปี ระหว่าง 1 - 10 ปี และตั้งแต่ 70 ปีขึ้นไป ร้อยละ 27.40, 24.66, 9.32 และ 4.11 ตามลำดับ พบว่า อาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ร้อยละ 44.38 รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ค้าขายและนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 18.08, 16.16, 12.33 และ 1.64 ตามลำดับ และร้อยละ 7.40 ประกอบอาชีพอื่นๆ เช่น ธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างประจำและข้าราชการบำนาญ เป็นต้น มีกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน 1,1808.19 บาท รายได้สูงสุด 70,000 บาท ต่ำสุด 1,500 บาท ส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท ร้อยละ 41.92 รองลงมา ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ระหว่าง 20,001 - 30,000 บาท และ ตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป ร้อยละ 28.77, 14.25, 13.42 และ 1.64 ตามลำดับ สำหรับการดำรงตำแหน่งในชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งใดๆในชุมชน ร้อยละ 63.29 รองลงมาดำรงตำแหน่งในชุมชนและเคยเป็นแต่ปัจจุบันไม่ได้ดำรงตำแหน่งใดๆ ร้อยละ 33.70 และร้อยละ 3.01 ตามลำดับ ซึ่งตำแหน่งในชุมชนส่วนใหญ่ เป็นสมาชิกในกลุ่มต่างๆ มากที่สุด ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ร้อยละ 63.41 รองลงมา กลุ่มแม่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 14.63, 13.01, 5.69 และ 3.25 ตามลำดับ ตามรายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	239	65.48
ชาย	126	34.52
รวม	365	100
อายุ		
18 - 30 ปี	44	12.05
31 - 50 ปี	169	46.30
51 - 70 ปี	136	37.26
71 ปี ขึ้นไป	16	4.38
รวม	365	100
($\overline{X}$ =47.17 S.D.=13.55 Min=18 Max=83)		
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1 - 5 คน	274	75.07
6 - 10 คน	85	23.29
มากกว่า 10 คน	6	1.64
รวม	365	100
($\overline{X}$ =4.59 S.D.= 2.02 Min=1 Max=16)		
ระดับการศึกษา		
ชั้นประถมศึกษา (ป.1-ป.6/เทียบเท่า)	198	54.25
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3/เทียบเท่า)	54	14.79
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย(ม.4-ม.6/เทียบเท่า)	38	10.41
ระดับ ปวส. / อนุปริญญา/เทียบเท่า	32	8.77
ระดับปริญญาตรี	36	9.86
สูงกว่าปริญญาตรี	4	1.1
ไม่ได้เรียน	3	0.82
รวม	365	100

ตารางที่ 8 คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน		
1 - 10 ปี	43	9.32
11 - 30 ปี	100	27.40
31 - 50 ปี	126	34.52
51 -70 ปี	90	24.66
70 ปี ขึ้นไป	15	4.11
รวม	375	100
($\overline{X}$ =38.54 Med=40 S.D.=18.87 Min=1 Max=84)		
อาชีพหลัก		
เกษตรกรรม	162	44.38
รับจ้างทั่วไป	66	18.08
รับราชการ /รัฐวิสาหกิจ	59	16.16
ค้าขาย	45	12.33
นักเรียน/นักศึกษา	6	1.64
อื่นๆ เช่น ธุรกิจส่วนตัว ข้าราชการบำนาญ	27	7.40
รวม	365	100
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	52	14.25
5,000 - 10,000 บาท	105	28.77
10,001 - 20,000 บาท	153	41.92
20,001 - 30,000 บาท	49	13.42
30,000 บาทขึ้นไป	6	1.64
($\overline{X}$ =1,1808.19 S.D.=8,626.69 Min=1,500 Max=70,000)		

ตารางที่ 8 คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
การดำรงตำแหน่งในชุมชน		
ไม่ดำรงตำแหน่งใดๆในชุมชน	231	63.29
มีตำแหน่ง	123	33.7
เคยเป็นแต่ปัจจุบันไม่เป็น	11	3.01
รวม	365	100
ตำแหน่งในชุมชน		
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน	78	63.41
กลุ่มแม่บ้าน	18	14.63
กรรมการหมู่บ้าน	16	13.01
ผู้ใหญ่บ้าน	7	5.69
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล	4	3.25
รวม	123	100

2.2 การจัดการมูลฝอย

1.2.1 การเก็บรวมรวมมูลฝอย

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนพบว่า ส่วนใหญ่ทุกคนในครอบครัวทำหน้าที่ในการเก็บรวบรวมมูลฝอยในครัวเรือน ร้อยละ 29.59 รองลงมาคือหัวหน้าครอบครัว คู่สมรส ร้อยละ 27.95, 21.10 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มูลฝอยที่มีจำนวนมากที่สุดของครัวเรือนในแต่ละวัน เป็นมูลฝอยประเภท เศษอาหาร เศษผักและผลไม้ มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 50.41 รองลงมา เป็นเศษพลาสติกชนิดต่างๆและถุงพลาสติก/โฟม คิดเป็น ร้อยละ 21.92, 19.73 ตามลำดับ พบส่วนใหญ่มีถังรองรับมูลฝอย ร้อยละ 95.62 ส่วนใหญ่เป็นถังรองรับมูลฝอยประเภทถังยางรถยนต์ ขนาด 50 ลิตรและขนาด 20 ลิตร ร้อยละ 47.56 และร้อยละ 41.83 รองลงมาถังพลาสติกและถุงดำ/ถุงพลาสติก ร้อยละ 28.37, 27.79 ตามลำดับ ถังรองรับมูลฝอยของครัวเรือนส่วนใหญ่ แต่ละครัวเรือนได้มาจาก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าพระ ร้อยละ 89.68 ความถี่ของรถจัดเก็บมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดเก็บส่วนใหญ่มีการจัดเก็บสัปดาห์ละครั้ง ร้อยละ 93.70 ครัวเรือนที่อาศัยในชุมชน พบว่ามีปัญหาจากการจัดเก็บมูลฝอยขององค์การบริหาร

ส่วนตำบลท่าพระ ร้อยละ 56.16 โดยปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บมากที่สุด คือ ความถี่ในการเก็บมูลฝอยน้อยเกินไป ทำให้มูลฝอยตกค้าง และพนักงานเก็บมูลฝอยไม่เป็นระเบียบ มีมูลฝอยเรี่ยราด ร้อยละ 40.98 รองลงมาปัญหาเกี่ยวกับรถเก็บมูลฝอยมีน้อย ร้อยละ 26.83 และปัญหาถังรองรับมูลฝอยมีน้อย ปัญหารถจัดเก็บมูลฝอยมีสภาพชำรุด/เก่า เกิดน้ำขยะเรี่ยราด ปัญหาเสียงดังจากรถเก็บขนขยะ ปัญหาถังรองรับมูลฝอยมีสภาพเก่า/ไม่มีฝาปิด ปัญหาค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บไม่เหมาะสม ปัญหารถจัดเก็บมูลฝอยมาเก็บไม่ตรงเวลา ปัญหาตำแหน่งวางถังรองรับมูลฝอยไม่เหมาะสมและปัญหาอื่นๆ เช่น รถไม่ค่อยมาเก็บเลย พนักงานเก็บถุงขยะที่แยกขยะไปด้วยและพนักงานไม่เก็บถังรองรับมูลฝอยไว้ที่เดิม ร้อยละ 22.44, 21.95, 16.10, 12.20, 8.78, 7.80, 5.85 และ 3.90 ตามลำดับ ดังรายละเอียดในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 สภาพปัจจุบันการจัดเก็บรวบรวมมูลฝอย

การเก็บรวบรวมมูลฝอย	จำนวน	ร้อยละ
สมาชิกในครัวเรือนทำหน้าที่เก็บรวบรวมมูลฝอย		
ทุกคน	108	29.59
หัวหน้าครอบครัว	102	27.95
คู่สมรส	77	21.10
บุตร	46	12.60
บิดา / มารดา	32	8.77
รวม	365	100
ประเภทมูลฝอยในครัวเรือนส่วนใหญ่ในแต่ละวัน		
เศษอาหาร เศษผัก ผลไม้	184	50.41
เศษพลาสติกชนิดต่างๆ	80	21.92
ถุงพลาสติก/โฟม	72	19.73
เศษไม้/ใบไม้/วัชพืช	15	4.11
เศษกระดาษ	7	1.92
อลูมิเนียม/โลหะ/อโลหะ	4	1.10
เศษแก้ว/ขวด	2	0.55
อื่นๆ เช่น เศษผ้า สิ่งปฏิกูล	1	0.27
รวม	365	100

ตารางที่ 9 สภาพปัจจุบันการจัดเก็บรวบรวมมูลฝอย(ต่อ)

การเก็บรวบรวมมูลฝอย	จำนวน	ร้อยละ
ถังรองรับมูลฝอยครัวเรือน		
ไม่มี	16	4.38
มี ประเภท (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	349	95.62
ถังยางรถยนต์ (50 ลิตร)	166	47.56
ถังยางรถยนต์ (20 ลิตร)	146	41.83
ถังพลาสติก	99	28.37
ถุงดำ/ถุงพลาสติก	97	27.79
เข่งไม้ไผ่	11	3.15
อื่นๆ เช่น ถุงปุ๋ย ถังสี	5	1.43
ที่มาถังรองรับมูลฝอยของครัวเรือน (ตอบได้มากว่า 1 ข้อ)		
ได้รับจาก อบต.	313	89.68
จัดซื้อมาเอง	70	20.06
จัดทำขึ้นเอง	37	10.60
ได้รับจากหน่วยราชการต่างๆ	19	5.44
อื่นๆ เช่น หน่วยงานที่ทำงาน โครงการต่างๆ	12	3.44
ความถี่ในการจัดเก็บมูลฝอยของ อบต.		
มาเก็บสัปดาห์ละครั้ง	342	93.70
2 – 3 วันต่อครั้ง	6	1.64
มาเก็บทุกวัน	5	1.37
มาเก็บวันเว้นวัน	4	1.10
ไม่แน่นอน	8	2.19
รวม	365	100

ตารางที่ 9 สภาพปัจจุบันการจัดเก็บรวบรวมมูลฝอย(ต่อ)

การเก็บรวบรวมมูลฝอย	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาจากการจัดเก็บมูลฝอยจากประสบการณ์ที่อาศัยในชุมชน		
ไม่มีปัญหา	160	43.84
มีปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	205	56.16
ความถี่ในการเก็บมูลฝอยน้อยเกินไป ทำให้มูลฝอยตกค้าง	84	40.98
พนักงานเก็บมูลฝอยไม่เป็นระเบียบ มีมูลฝอยเรี่ยราด	84	40.98
รถจัดเก็บมูลฝอยมีน้อย ไม่เพียงพอ	55	26.83
ถังรองรับมูลฝอยน้อย	46	22.44
รถจัดเก็บมูลฝอยมีสภาพเก่า/ชำรุด เกิดน้ำขยะเรี่ยราด	45	21.95
เสียงดังจากรถเก็บขนขยะ	33	16.10
ถังรองรับมูลฝอยมีสภาพเก่า / ไม่มีฝาปิด	25	12.20
ค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บไม่เหมาะสม	18	8.78
รถจัดเก็บมูลฝอยมาเก็บไม่ตรงเวลา	16	7.80
ตำแหน่งที่วางถังรองรับมูลฝอยไม่เหมาะสม	8	3.90
อื่นๆ เช่น รถไม่มาเก็บ พนักงานไม่เก็บถังที่เดิม	12	5.85

1.2.2 การกำจัดมูลฝอย

จากการศึกษาพบว่าสมาชิกในครอบครัวมีวิธีการกำจัดมูลฝอยโดยทิ้งลงถังรองรับมูลฝอยให้ อบต. นำไปกำจัด มากที่สุด ร้อยละ 81.37 รองลงมา ทำการคัดแยก นำส่วนเป็นประโยชน์ไปใช้ เช่น ขาย ทำปุ๋ย เป็นต้น ร้อยละ 51.23 เผาภายในบริเวณบ้าน ร้อยละ 16.16 และวิธีขุดหลุมฝังบริเวณบ้านและวิธีทิ้งนอกบริเวณบ้าน น้อยที่สุด ร้อยละ 2.74 และเวลาและความถี่การกำจัดมูลฝอยของครัวเรือน ส่วนใหญ่ มีการกำจัดทุกวัน ร้อยละ 43.84 รองลงมา กำจัดสัปดาห์ละครั้ง มีการกำจัดไม่แน่นอน กำจัด 2-3 วันต่อครั้งและกำจัดวันเว้นวัน ร้อยละ 25.48, 15.07, 9.86 และ 5.75 ตามลำดับ พบว่าแต่ละครอบครัวส่วนใหญ่ไม่ทราบว่า อบต.ท่าพระ นำมูลฝอยที่เก็บรวบรวมจากครัวเรือนไปกำจัดต่ออย่างไร ร้อยละ 50.96 สำหรับครอบครัวที่ทราบวิธีการกำจัดมูลฝอยของ อบต. ส่วนใหญ่ทราบว่า อบต.ท่าพระ ส่งต่อให้เทศบาลกำจัดต่อไป ร้อยละ 24.66 รองลงมาฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะ นำไปกองรวมกันแล้วเผากลางแจ้ง และนำไปกองรวมกันทิ้งไว้เฉยๆ ร้อยละ

14.52, 9.04 และ 0.82 ตามลำดับ โดยคิดว่าเป็นวิธีเหมาะสม ร้อยละ 40.78 และสำหรับกรณีที่คิดว่าวิธีการกำจัดมูลฝอยในปัจจุบันไม่เหมาะสม ร้อยละ 59.22 โดยครัวเรือนในชุมชนคิดว่าทาง อบต. ท่าพระ ควรมีวิธีกำจัดมูลฝอยด้วยวิธี ทิ้งลงถังรองรับมูลฝอย อบต. นำไปฝังกลบ อย่างถูกสุขลักษณะ มากที่สุด ร้อยละ 68.87 รองลงมา กำจัดด้วยวิธี จัดทำเตาเผามูลฝอยในหมู่บ้าน ร้อยละ 14.15 ทิ้งลงถังรองรับมูลฝอยของ อบต. ส่งต่อให้เทศบาลกำจัดต่อไป ร้อยละ 12.26 ขุดหลุมฝังบริเวณบ้าน ร้อยละ 2.83 และน้อยที่สุด ทิ้งลงถังรองรับมูลฝอย อบต. นำไปกองรวมกันแล้วเผากลางแจ้ง ร้อยละ 1.89 สำหรับปัญหาเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าไม่มีปัญหาจากการกำจัดมูลฝอยของ อบต. ร้อยละ 63.56 สำหรับปัญหาที่เกิดจากการกำจัดมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ พบว่าส่วนใหญ่คือปัญหา เกิดกลิ่นเหม็นในชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 54.89 รองลงมา ปัญหาเกิดแหล่งเพาะพันธ์สัตว์และแมลงพาหะนำโรคในชุมชน ปัญหาฝุ่น ควันพิษ ปนเปื้อนในอากาศในชุมชน ปัญหาเกิดสารพิษตกค้างลงพื้นที่ดินในชุมชน ปัญหาภาพไม่น่าดู ไม่สวยงาม อุจาดตาในชุมชน เกิดสารพิษตกค้างลงสู่แหล่งน้ำในชุมชน ปัญหาเกิดอุบัติเหตุต่างๆ จากของมีคมจากการจัดการมูลฝอยในชุมชน และปัญหาอื่นๆ เช่น ปัญหาสถานที่กำจัดไม่เพียงพอ ปัญหาการขยะล้น เป็นต้น ร้อยละ 48.87, 38.35, 31.58, 29.32, 26.32, 4.51 และ 3.76 ตามลำดับ การศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างแต่ละครัวเรือนคิดว่าในชุมชน ควรมีการกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีการทิ้งขยะลงถังมูลฝอยของ อบต. แล้วให้ทาง อบต. นำไปกำจัดอย่างถูกสุขลักษณะภายนอกชุมชน เหมาะสมมากที่สุด ร้อยละ 45.21 รองลงมา รณรงค์ให้ประชาชน มีการคัดแยกขยะเต็มพื้นที่และดำเนินโครงการธนาคารขยะในชุมชน ร้อยละ 37.81 และการจัดทำที่ทิ้งขยะที่ถูกสุขลักษณะภายในชุมชนแต่ละชุมชน โดยชุมชนมีส่วนดำเนินการ เหมาะสมน้อยที่สุด ร้อยละ 16.99 ดังรายละเอียดตารางที่ 10

ตารางที่ 10 สภาพปัจจุบันการกำจัดมูลฝอย

การกำจัดมูลฝอย	จำนวน	ร้อยละ
วิธีการกำจัดมูลฝอยในครัวเรือน(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ทิ้งลงถังรวบรวมมูลฝอย ให้ อบต. นำไปกำจัด	297	81.37
คัดแยกขยะ นำส่วนเป็นประโยชน์ไปใช้ เช่น ขาย ทำปุ๋ย ฯลฯ	187	51.23
เผาภายในบริเวณบ้าน	59	16.16
ขุดหลุมฝังบริเวณบ้าน	10	2.74

ตารางที่ 10 สภาพปัจจุบันการกำจัดมูลฝอย (ต่อ)

การกำจัดมูลฝอย	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลา ความถี่ การกำจัดมูลฝอยของครัวเรือน		
ทุกวัน	160	43.84
1 สัปดาห์ / ครั้ง	93	25.48
2-3 วัน / ครั้ง	36	9.86
วันเว้นวัน	21	5.75
ไม่แน่นอน	55	15.07
รวม	365	100
การกำจัดมูลฝอยของ อบต. ที่เก็บรวบรวมจากครัวเรือน		
ไม่ทราบ	186	50.96
ส่งต่อให้เทศบาลกำจัดต่อไป	90	24.66
ฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะ	53	14.52
นำไปกองรวมกันแล้วเผากลางแจ้ง	33	9.04
นำไปกองรวมกัน ทิ้งไว้เฉยๆ	3	0.82
รวม	365	100
ความเหมาะสมของวิธีการกำจัดมูลฝอยของ อบต.		
ไม่เหมาะสม	106	59.22
เหมาะสม	73	40.78
รวม	179	100
ควรมีการกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีใด เหมาะสมที่สุด		
ทิ้งลงถังมูลฝอย อบต. นำไปฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะ	73	68.87
จัดทำเตาเผามูลฝอยในหมู่บ้าน	15	14.15
ทิ้งลงถังมูลฝอย อบต.ส่งต่อให้เทศบาลกำจัดต่อไป	13	12.26
ขุดหลุมฝังบริเวณบ้าน	3	2.83
ทิ้งลงถังมูลฝอย อบต.นำไปกองรวมกันแล้วเผากลางแจ้ง	2	1.89
ทิ้งลงถังมูลฝอย อบต.นำไปกองรวมกัน ทิ้งไว้เฉยๆ	0	0.00
รวม	106	100

ตารางที่ 10 สภาพปัจจุบันการกำจัดมูลฝอย(ต่อ)

การกำจัดมูลฝอย	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยของ อบต.		
ไม่มีปัญหา	232	63.56
มีปัญหา	133	36.44
รวม	365	100
ปัญหาที่เกิดจากการกำจัดมูลฝอยของ อบต. (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เกิดกลิ่นเหม็นในชุมชน	73	54.89
เกิดแหล่งเพาะพันธ์สัตว์แมลงพาหะนำโรคในชุมชน	65	48.87
เกิดฝุ่น ควันพิษ ปนเปื้อนในอากาศ ในชุมชน	51	38.35
เกิดสารพิษตกค้างลงสู่พื้นดินในชุมชน	42	31.58
เกิดภาพไม่น่าดู ไม่สวยงาม อุจาดตาในชุมชน	39	29.32
เกิดสารพิษตกค้างลงสู่แหล่งน้ำในชุมชน	35	26.32
เกิดอุบัติเหตุ ต่างๆจากของมีคมจากการมูลฝอยในชุมชน	6	4.51
อื่นๆ ปัญหาสถานที่กำจัดไม่เพียงพอ ปัญหาการขยะล้น	5	3.76
วิธีการกำจัดมูลฝอยที่เหมาะสมในชุมชน		
ทิ้งขยะลงถังมูลฝอย ของ อบต. แล้วให้ทาง อบต. นำไปกำจัดอย่างถูกสุขลักษณะภายนอกพื้นที่ชุมชน	165	45.21
รณรงค์ให้ประชาชน มีการคัดแยกขยะเต็มพื้นที่และดำเนินโครงการธนาคารขยะในชุมชน	138	37.81
จัดทำที่ทิ้งขยะที่ถูกสุขลักษณะภายในชุมชนแต่ละชุมชน โดยชุมชน มีส่วนดำเนินการ	62	16.99
รวม	365	100

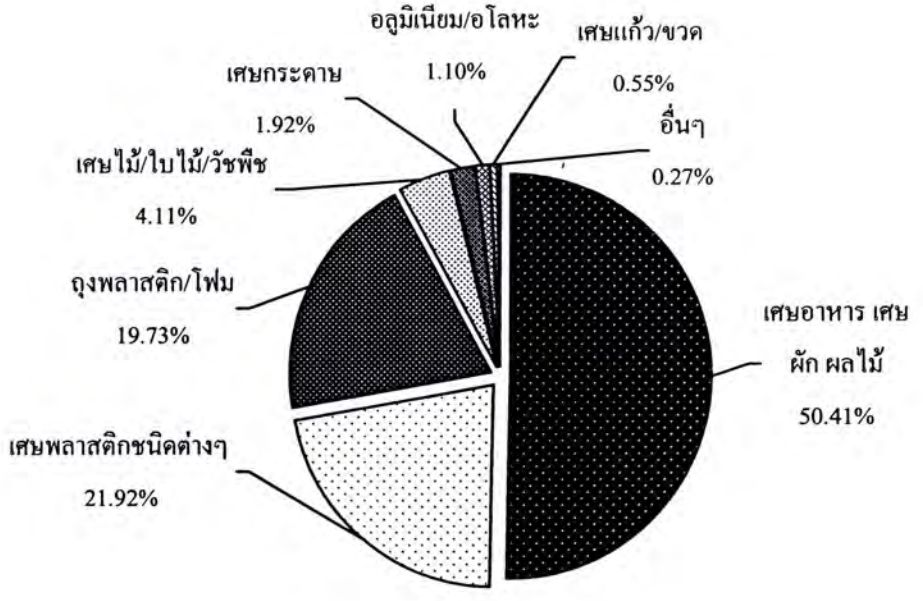

ภาพที่ 3 แผนภูมิวงกลมร้อยละปริมาณประเภทมูลฝอยส่วนใหญ่ในครัวเรือน

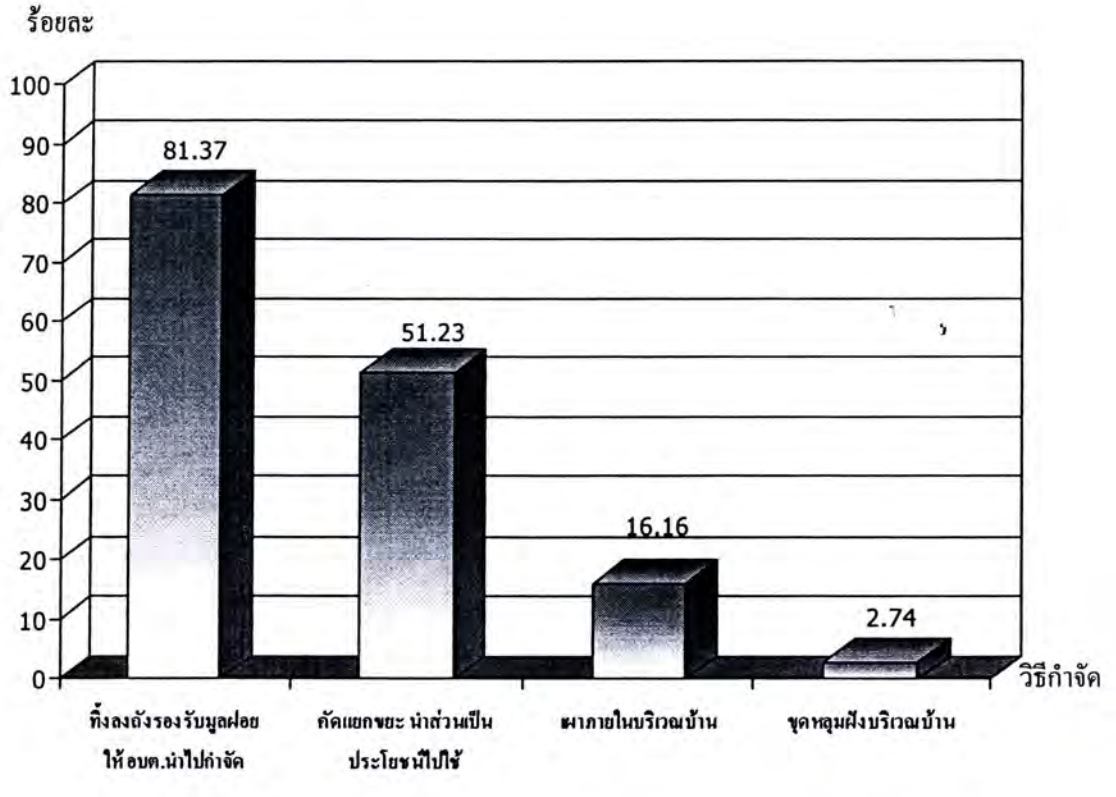

ภาพที่ 4 แผนภูมิแท่ง ร้อยละวิธีการกำจัดมูลฝอยในแต่ละครัวเรือน

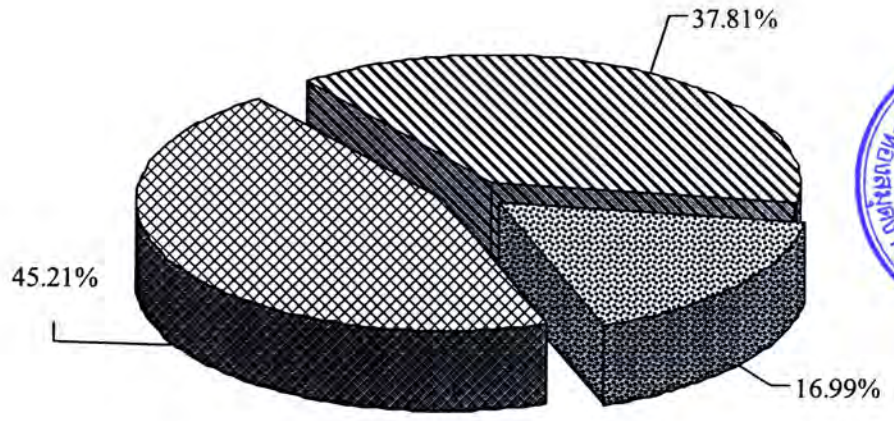

ภาพที่ 5 แผนภูมิวงกลม ร้อยละวิธีการกำจัดมูลฝอยที่เหมาะสมในชุมชน

1.3 ความตระหนักในปัญหาการจัดการมูลฝอย

พบว่า ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักในปัญหาการจัดการมูลฝอย ค่อนข้างสูง คือ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 เมื่อพิจารณารายละเอียดรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในข้อ 3 และ 5 มีความเห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุด ข้อที่ 3 คือ การคัดแยกมูลฝอยเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคน ร้อยละ 53.70 รองลงมา ข้อที่ 5 ควรหลีเกเลี่ยงการใช้โฟมหรือถุงพลาสติกเพื่อลดปริมาณมูลฝอย ร้อยละ 49.32 สำหรับกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีความเห็นด้วยในข้อ 6, 7, 10 และ 9 มีความเห็นด้วยมากที่สุดในข้อ 7 คือ ระบบการจัดการมูลฝอยในปัจจุบันมีความเหมาะสมแล้วต่อชุมชน เป็นร้อยละ 63.29 รองลงมาคือข้อ 10 อบต.ท่าพระ ควรรับฟังความคิดเห็นของชุมชนในการจัดการมูลฝอย ข้อ 6 ชุมชนที่มีปัญหาเรื่องการจัดเก็บ รวบรวม กำจัดมูลฝอยจะมีผลก่อให้เกิดเหตุรำคาญ/ภาพไม่น่าดูในชุมชนและจะมีผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และ ข้อ 9 อบต.ท่าพระ กับชุมชนควรหาแนวทางในการจัดการมูลฝอยของชุมชน คิดเป็น ร้อยละ 53.70, 50.96 และ 49.32 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่ส่วนใหญ่มีความไม่เห็นด้วยในข้อ 4, 2, 1 และ 8 มีความคิดเห็นไม่เห็นด้วยมากที่สุดในข้อ 4 การคัดแยกมูล ฝอยเป็นเรื่องยุ่งยากและเป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการหาพาชนะหรือถุงมาคัดแยกมูลฝอย ร้อยละ 62.74 รองลงมา ข้อที่ 2 มูลฝอยบริเวณ

หน้าบ้านในแต่ละครัวเรือนเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของ อบต.ท่าพระ เท่านั้น ที่จะต้องจัดการและทำการแก้ไขปัญหา ข้อ 1 การทิ้งขยะมูลฝอยลงในที่ว่างเปล่าสามารถกระทำได้ เพราะไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการกำจัดและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือนร้อน และ ข้อ 8 ทาง อบต.ท่าพระ ควรดำเนินการหาแนวทางการกำจัดมูลฝอยของชุมชนในปัจจุบันตามความเหมาะสม ไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของชุมชน โดยไม่รับฟังความคิดเห็นของชุมชน ร้อยละ 58.90, 47.40 และ 40.27 ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีความไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง มากที่สุดในข้อ 1 การทิ้งมูลฝอยลงในที่ว่างเปล่าสามารถกระทำได้ เพราะไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการกำจัดและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ร้อยละ 35.34 และข้อที่มีความไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งน้อยที่สุด ในข้อ 3 การคัดแยกมูลฝอยเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนและข้อ 10 อบต.ท่าพระ กับชุมชนควรหาแนวทางในการจัดการมูลของชุมชน ร้อยละ 1.10 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ความตระหนักของกลุ่มตัวอย่างในปัญหาการจัดการมูลฝอย (N=365 คน)

ความตระหนักในปัญหาการจัดการมูลฝอย	จำนวน (ร้อยละ)				เฉลี่ย	S.D.
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
1. การทิ้งมูลฝอยลงในที่ว่างเปล่าสามารถกระทำได้เพราะไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการกำจัดและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน*	25 (6.85)	38 (10.41)	173 (47.40)	129 (35.34)	3.11	0.85
2. มูลฝอยบริเวณหน้าบ้านในแต่ละครัวเรือนเป็นหน้าที่และภาระรับผิดชอบของ อบต.ท่าพระ เท่านั้น ที่ต้องจัดการและทำการแก้ไขปัญหา*	19 (5.21)	74 (20.27)	215 (58.90)	57 (15.62)	2.85	0.74
3. การคัดแยกมูลฝอยเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคน	196 (53.70)	160 (43.84)	5 (1.37)	4 (1.10)	3.50	0.59

ตารางที่ 11 ความตระหนักของกลุ่มตัวอย่างในปัญหาการจัดการมูลฝอย (N=365 คน) (ต่อ)

ความตระหนักในปัญหาการจัดการมูลฝอย	จำนวน (ร้อยละ)				เฉลี่ย	S.D.
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
4. การคัดแยกมูลฝอยเป็นเรื่องยุ่งยากและเป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการหาภาชนะหรือถุงมาคัดแยกมูลฝอย*	19 (5.21)	77 (21.10)	229 (62.74)	40 (10.96)	2.79	0.70
5. ควรหลีกเลี่ยงการใช้โฟมหรือถุงพลาสติกเพื่อลดปริมาณมูลฝอย	180 (49.32)	159 (43.56)	14 (3.84)	12 (3.29)	3.39	0.72
6. ชุมชนที่มีปัญหาเรื่องการจัดเก็บรวบรวมกำจัดมูลฝอย จะมีผลก่อให้เกิดเหตุรำคาญ / ภาพไม่น่าดูในชุมชนและจะมีผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม	125 (34.25)	186 (50.96)	39 (10.68)	15 (4.11)	3.15	0.77
7. ระบบการจัดการมูลฝอยในปัจจุบันมีความเหมาะสมแล้วต่อชุมชน	74 (20.27)	231 (63.29)	54 (14.79)	6 (1.64)	3.02	0.65
8. อบต.ท่าพระ ควรดำเนินการหาแนวทางการกำจัดมูลฝอยของชุมชนในปัจจุบันตามความเหมาะสม โดยไม่ต้องรับฟังความคิดเห็นของชุมชน*	61 (16.71)	108 (29.59)	147 (40.27)	49 (13.42)	2.5	0.92
9. อบต.ท่าพระ กับชุมชนควรหาแนวทางในการจัดการมูลของชุมชน	171 (46.85)	180 (49.32)	9 (2.47)	5 (1.37)	3.42	0.61
10. อบต.ท่าพระควรรับฟังความเห็นของชุมชนในการจัดการมูลฝอย	148 (40.55)	196 (53.70)	17 (4.66)	4 (1.10)	3.34	0.62
					$\overline{X}$ =3.11	

* คำถามเชิงลบ

2. ผลกระทบต่อสุขภาพจากการจัดการมูลฝอย

2.1 ผลกระทบต่อสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอยที่เคยเกิดขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างและสมาชิกในครัวเรือน

ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอย พบว่า ทุกครัวเรือนมีสัตว์และแมลงพาหะนำโรค โดยยุงเป็นแมลงและสัตว์นำโรคที่มีมากที่สุด ร้อยละ 84.11 รองลงมา แมลงวัน หนู แมลงสาบ และสัตว์นำโรคประเภทอื่นๆ เช่น แมลงหวี่ ร้อยละ 82.74, 77.53, 67.67 และ 1.37 ตามลำดับ จากที่ผ่านมา พบว่าสมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่ไม่เคยเจ็บป่วยจากโรคที่เกิดจากแมลงและสัตว์นำโรคที่พบในครัวเรือน ร้อยละ 63.84 เคยเจ็บป่วยเพียง ร้อยละ 36.16 และพบว่าเป็นเจ็บป่วยด้วยอุบัติเหตุต่างๆ มากที่สุด เช่น อุบัติเหตุจากการโดนเศษแก้ว/ของมีคม ตะปูตำ สัมผัสสารเคมี เป็นต้น ร้อยละ 43.94 รองลงมา ได้แก่ การเจ็บป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ โรคตาแดง โรคอุจจาระร่วงอย่างแรง โรคไข้เลือดออก โรคผิวหนัง/ผิวหนังอักเสบ ร้อยละ 31.82, 15.91, 15.15, 12.88 และ11.36 ตามลำดับ พบเป็นโรคไข้ฉี่หนู น้อยที่สุด เพียงร้อยละ 9.85 และส่วนใหญ่ ร้อยละ 64.38 คิดว่าโรคและอาการเหล่านี้ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอย มีเพียงร้อยละ 35.62 ที่คิดว่าโรคและอาการเหล่านี้เกิดจากการจัดการมูลฝอย สำหรับอุบัติเหตุต่างๆ พบว่า เจ็บป่วยด้วยอุบัติเหตุจากการเศษแก้ว ของมีคมมากที่สุด ร้อยละ 89.66 รองลงมา เกิดจากตะปูตำ ตะปูตำ โดนสารเคมี และสาเหตุอื่นๆ ร้อยละ 29.31, 10.34 และ 1.71 ตามลำดับ ดังรายละเอียดในตาราง 12

ตารางที่ 12 ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอย

ผลกระทบต่อสุขภาพจากการจัดการมูลฝอย	จำนวน	ร้อยละ
สัตว์และแมลงนำโรคในครัวเรือน (ตอบได้มากว่า 1 ข้อ)		
ยุง	307	84.11
แมลงวัน	302	82.74
หนู	283	77.53
แมลงสาบ	247	67.67
อื่นๆ เช่น แมลงหวี่ สุนัขจรจัด	5	1.37
ช่วง 4 ปีที่ผ่านมา สมาชิกในครัวเรือน เคยเจ็บป่วยโรคเหล่านี้หรือไม่		
ไม่เคย	233	63.84
เคย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	132	36.16
โรคระบบทางเดินหายใจ	42	31.82
อุจจาระร่วงอย่างแรง	20	15.15
ตาแดง	21	15.91
ไข้เลือดออก	17	12.88
โรคผิวหนัง/ผิวหนังอักเสบ	15	11.36
ไข้ฉี่หนู	13	9.85
อุบัติเหตุต่างๆ เช่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	58	43.94
- เศษแก้วบาด/ของมีคม	52	89.66
- ตะปูตำ	17	29.31
- โดนสารเคมี	6	10.34
- อื่นๆ เช่น เศษไม้	1	1.72
โรค / อาการเหล่านี้ เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอยหรือไม่		
ไม่ใช่	235	64.38
ใช่	130	35.62
รวม	365	100

2.2 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอย

ผลจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอย พบว่ามีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนทั้งผลกระทบต่อสุขภาพทางกาย ผลกระทบต่อสุขภาพทางจิตและผลกระทบต่อสุขภาพทางสังคม สามารถแยกได้เป็นผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ ดังนี้

2.2.1 ผลกระทบต่อสุขภาพทางกาย

ผลกระทบต่อสุขภาพทางกายจากการจัดการมูลฝอย ผลทางด้านบวก มี 1 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 5 ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่าใช่ คือ จากการจัดการมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง อาจทำให้เกิดปัญหามลพิษในสิ่งแวดล้อม ไม่เกี่ยวกับการเจ็บป่วยของสมาชิกในครัวเรือน ร้อยละ 56.44 ผลทางด้านลบ มี 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 3 และ 4 ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่าไม่ใช่ สำหรับกลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นว่าไม่ใช่มากที่สุดในข้อที่ 4 มีสมาชิกในครอบครัวของท่านเจ็บป่วยด้วยอุบัติเหตุจากมูลฝอยมีคม จากการจัดการมูลฝอย ร้อยละ 64.38 รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 3 มีสมาชิกในครอบครัวของท่าน เกิดโรคผิวหนัง ผื่นคัน และผิวหนังอักเสบจากการจัดการมูลฝอย ข้อที่ 2 ฝุ่น ควัน กลิ่นเหม็น จากการจัดการมูลฝอยในชุมชน ส่งผลทำให้สมาชิกในครอบครัวของท่านเจ็บป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ เช่น ภูมิแพ้ ไข้หวัด ไข้หวัดใหญ่ เป็นต้น และข้อที่ 1 ปัจจุบันชุมชนของท่าน มีแมลงและสัตว์นำโรคเพิ่มขึ้น จากระบบการจัดการมูลฝอย ทำให้สมาชิกในครอบครัวของท่านมีการเกิดโรคติดต่อต่างๆ เช่น โรคอุจจาระร่วง ไข้เลือดออก ตาแดง เป็นต้น ร้อยละ 62.47, 42.19 และ 40.27 ตามลำดับ สำหรับแนวคำถามเชิงลบให้ความเห็นว่าใช่มากที่สุดในข้อ 2 ฝุ่น ควัน กลิ่นเหม็น จากการจัดการมูลฝอยในชุมชน ส่งผลทำให้สมาชิกในครอบครัวของท่านเจ็บป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ เช่น ภูมิแพ้ ไข้หวัด ไข้หวัดใหญ่ เป็นต้น ร้อยละ 39.97 และให้ความคิดเห็นว่าใช่น้อยที่สุด ในข้อ 3 มีสมาชิกในครอบครัวของท่าน เกิดโรคผิวหนัง ผื่นคัน และผิวหนังอักเสบจากการจัดการมูลฝอย ร้อยละ 8.77 พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพทางกายจากการจัดการมูลฝอยมากที่สุดในข้อที่ 3 มีสมาชิกในครอบครัวของท่าน เกิดโรคผิวหนัง ผื่นคัน และผิวหนังอักเสบจากการจัดการมูลฝอย ร้อยละ 28.77 ให้ความเห็นไม่แน่ใจน้อยที่สุด ในข้อ 4 มีสมาชิกในครอบครัวของท่านเจ็บป่วยด้วยอุบัติเหตุจากมูลฝอยมีคม จากการจัดการมูลฝอย ร้อยละ 14.53 รายละเอียดในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพทางกายจากการจัดการมูลฝอย

ผลกระทบต่อสุขภาพทางกาย	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ	เฉลี่ย	S.D.
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. ปัจจุบันชุมชนของท่าน มีแมลงและสัตว์นำโรคเพิ่มขึ้น จากระบบการจัดการมูลฝอย ทำให้สมาชิกในครอบครัวของท่านมีการเกิดโรคติดต่อต่างๆ เช่น โรคอุจจาระร่วง ไข้เลือดออก ตาแดง เป็นต้น *	124 (33.97)	147 (40.27)	94 (25.75)	2.06	0.77
2. ฝุ่น ควัน กลิ่นเหม็น จากการจัดการมูลฝอยในชุมชน ส่งผลทำให้สมาชิกในครอบครัวของท่านเจ็บป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ เช่น ภูมิแพ้ ไข้หวัด ไข้หวัดใหญ่ เป็นต้น *	145 (39.73)	154 (42.19)	66 (18.08)	2.02	0.73
3. มีสมาชิกในครอบครัวของท่าน เกิดโรคผิวหนัง ผื่นคัน และผิวหนังอักเสบจากการจัดการมูลฝอย *	32 (8.77)	228 (62.47)	105 (28.77)	2.54	0.58
4. มีสมาชิกในครอบครัวของท่านเจ็บป่วยด้วยอุบัติเหตุจากมูลฝอยมีคม จากการจัดการมูลฝอย *	77 (21.10)	235 (64.38)	53 (14.53)	2.43	0.60
5. จากการจัดการมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง ทำให้เกิดปัญหามลพิษในสิ่งแวดล้อม ไม่เกี่ยวกับการเจ็บป่วยของสมาชิกในครัวเรือนของท่าน	206 (56.44)	94 (25.75)	65 (17.81)	2.31	0.77
$\overline{X} = 2.27$					

* คำถามเชิงลบ

2.2.2 ผลกระทบต่อสุขภาพทางจิต

ผลกระทบต่อสุขภาพทางจิตจากการจัดการมูลฝอย ผลทางด้านบวก มี 5 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 2, 4, 5, 6 และ 8 ความคิดเห็นในแต่ละข้อส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าใช่ กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นว่าใช่มากที่สุด คือ ข้อ 2 ท่านรู้สึกพอใจกับระบบการเก็บรวบรวมมูลฝอยในปัจจุบันของ อบต.ท่าพระ ร้อยละ 76.99 รองลงมา ข้อที่ 4 ท่านมีความสุขดี แม้จะมีระบบการกำจัดมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ ในปัจจุบัน ข้อที่ 8 ท่านคิดว่าผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบของ อบต.ท่าพระ สามารถดูแลระบบการจัดการมูลฝอยและหาวิธีแก้ปัญหาการจัดการมูลฝอยในปัจจุบันได้ ข้อที่ 5 ท่านไม่มีความอึดอัดใจ หากมีระบบการจัดการมูลฝอยในปัจจุบันนี้ในชุมชนของท่าน ต่อไปในอนาคต และข้อที่ 6 ท่านมีความพอใจกับสถานที่กำจัดมูลฝอยในอนาคต ที่สามารถทำให้มีการเกิดรายได้กับประชาชนในชุมชน ร้อยละ 74.79, 65.48, 51.51 และ46.85 ตามลำดับ ผลทางด้านลบ มี 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 3, และ 7 ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่าใช่ในข้อที่ 1 และ ข้อที่ 7 ได้ให้ความคิดเห็นว่าใช่มากที่สุดในข้อที่ 7 ท่านมีความทุกข์ใจหากการจัดการมูลฝอยในชุมชน สามารถส่งผลกกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อสุขภาพต่อประชาชนในชุมชน ร้อยละ 62.74 รองลงมา ข้อ 1 ท่านมีความวิตกกังวล ด้านความสกปรกของระบบการจัดการมูลฝอยในชุมชน จะส่งผลต่อสุขภาพของสมาชิกในครัวเรือน ร้อยละ 58.90 และให้ความคิดเห็นว่าไม่ใช่มากที่สุดในข้อที่ 3 ท่านรู้สึกไม่พอใจกับการกำจัดมูลฝอยในปัจจุบันของ อบต.ท่าพระ มากที่สุด ร้อยละ 53.15 สำหรับแนวคำถามเชิงบวกที่ให้ความคิดเห็นว่า ไม่ใช่มากที่สุด ข้อที่ 6 ท่านมีความพอใจกับบ่อขยะในปัจจุบันที่สามารถทำให้มีการเกิดรายได้กับประชาชนในชุมชนร้อยละ 27.12 และ มีความคิดเห็นว่าไม่ใช่น้อยที่สุด ข้อที่ 8 ท่านคิดว่าผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบของ อบต.ท่าพระ สามารถดูแลระบบการจัดการมูลฝอยและหาวิธีแก้ปัญหาการจัดการมูลฝอยในปัจจุบันได้ ร้อยละ 5.21 สำหรับแนวคำถามเชิงลบให้ความเห็นว่าไม่ใช่น้อยที่สุดในข้อ 7 ท่านมีความทุกข์ใจหากการจัดการมูลฝอยในชุมชน สามารถส่งผลกกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อสุขภาพต่อประชาชนในชุมชน ร้อยละ 21.64 พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพทางจิตจากการจัดการมูลฝอยมากที่สุดในข้อที่ 8 ท่านคิดว่าผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบของ อบต.ท่าพระ สามารถดูแลระบบการจัดการมูลฝอยและหาวิธีแก้ปัญหาการจัดการมูลฝอยในปัจจุบันได้ ร้อยละ 29.32 ให้ความเห็นไม่แน่ใจน้อยที่สุดในข้อ 4 ท่านมีความสุขดี แม้จะมีระบบการกำจัดมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ ในปัจจุบัน ร้อยละ 12.05 ดังรายละเอียดในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพทางจิตจากการจัดการมูลฝอย

ผลกระทบต่อสุขภาพทางจิต	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ	เฉลี่ย	S.D.
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. ท่านมีความวิตกกังวล ด้านความสกปรกของระบบการจัดการมูลฝอยในชุมชน จะส่งผลต่อสุขภาพของสมาชิกในครัวเรือน *	215 (58.90)	81 (22.19)	69 (18.90)	1.63	0.79
2. ท่านรู้สึกพอใจกับระบบการเก็บรวบรวมมูลฝอยในปัจจุบันของ อบต.ท่าพระ	281 (76.99)	28 (7.67)	56 (15.34)	2.69	0.74
3. ท่านรู้สึกไม่พอใจกับการกำจัดมูลฝอยในปัจจุบันของ อบต.ท่าพระ *	97 (26.58)	194 (53.15)	74 (20.27)	2.27	0.68
4. ท่านมีความสุขดี แม้จะมีระบบการกำจัดมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ ในปัจจุบัน	273 (74.79)	48 (13.15)	44 (12.05)	2.62	0.69
5. ท่านไม่มีความอึดอัดใจ หากมีระบบการจัดการมูลฝอยในปัจจุบันนี้ในชุมชนของท่าน ต่อไปในอนาคต	188 (51.51)	88 (24.11)	89 (24.38)	2.27	0.83
6. ท่านมีความพอใจกับสถานที่กำจัดมูลฝอยในอนาคต ที่สามารถทำให้มีการเกิดรายได้กับประชาชนในชุมชน	171 (46.85)	99 (27.12)	95 (26.03)	2.20	0.83
7. ท่านมีความทุกข์ใจหากการจัดการมูลฝอยในชุมชน สามารถส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในชุมชน *	229 (62.74)	79 (21.64)	57 (15.62)	1.59	0.75
8. ท่านคิดว่าผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบของ อบต.ท่าพระ สามารถดูแลระบบการจัดการมูลฝอยและหาวิธีแก้ปัญหาการจัดการมูลฝอยในปัจจุบันได้	239 (65.48)	19 (5.21)	107 (29.32)	2.60	0.90
$\overline{X} = 2.23$					

* คำถามเชิงลบ

2.2.3 ผลกระทบต่อสุขภาพทางสังคม

ผลกระทบต่อสุขภาพทางสังคมจากการจัดการมูลฝอย ผลทางด้านบวก มี 3 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1, 3 และ 4 ความคิดเห็นในแต่ละข้อส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าใช่ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าใช่มากที่สุด คือ ข้อ 3 การจัดการมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ ในปัจจุบัน ทำให้ท่านและชุมชนเกิดการร่วมมือกันในการจัดการมูลฝอยมากขึ้น ร้อยละ 78.90 รองลงมา ข้อที่ 1 การจัดการมูลฝอย ของ อบต.ท่าพระ ทำให้เกิดการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของครอบครัวท่านเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น ร้อยละ 64.38 และ ข้อที่ 4 การจัดการมูลฝอย ของ อบต.ท่าพระ สามารถสร้างรายได้ให้กับท่านและคนในชุมชน ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น ร้อยละ 46.30 ตามลำดับ ผลทางด้านลบ มี 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2, 5 และ 6 แต่ละข้อส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่าไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าไม่ใช่มากที่สุดใน ข้อที่ 6 ท่านรู้สึกโดนเอารัดเอาเปรียบ จากการจัดการมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ ร้อยละ 68.22 รองลงมาข้อที่ 2 การจัดการมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ ทำให้ท่านมีสัมพันธภาพทางสังคมกับผู้อื่นในชุมชนน้อยลง ร้อยละ 66.03 และ ข้อที่ 5 การจัดการมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ ทำให้ท่านและสมาชิกในครอบครัวไม่ให้ความสำคัญกับการจัดเก็บ คัดแยก มูลฝอยในครัวเรือน ร้อยละ 53.15 ตามลำดับ สำหรับแนวคำถามเชิงบวกที่ให้ความคิดเห็นว่า ไม่ใช่มากที่สุด ในข้อที่ 4 การจัดการมูลฝอย ของ อบต.ท่าพระ สามารถสร้างรายได้ให้กับท่านและคนในชุมชน ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น ร้อยละ 22.19 และ มีความคิดเห็นว่าไม่ใช่น้อยที่สุด ในข้อที่ 3 การจัดการมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ ในปัจจุบัน ทำให้ท่านและชุมชนเกิดการร่วมมือกันในการจัดการมูลฝอยมากขึ้น ร้อยละ 7.67 สำหรับแนวคำถามเชิงลบให้ความเห็นว่าใช่มากที่สุดในข้อ 5 การจัดการมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ ทำให้ท่านและสมาชิกในครอบครัวไม่ให้ความสำคัญกับการจัดเก็บ คัดแยก มูลฝอยในครัวเรือน ร้อยละ 31.51 และให้ความคิดเห็นว่าใช่น้อยที่สุด ในข้อ 6 ท่านรู้สึกโดนเอารัดเอาเปรียบจากการจัดการมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ ร้อยละ 8.77 พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพทางสังคมจากการจัดการมูลฝอยมากที่สุดในข้อที่ 6 ท่านรู้สึกโดนเอารัดเอาเปรียบ จากการจัดการมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ ร้อยละ 23.01 ให้ความคิดเห็นไม่แน่ใจน้อยที่สุด ในข้อ 3 การจัดการมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ ในปัจจุบัน ทำให้ท่านและชุมชนเกิดการร่วมมือกัน ในการจัดการมูลฝอยมากขึ้น ร้อยละ 13.42 ดังรายละเอียดในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพทางสังคมจากการจัดการมูลฝอย

ผลกระทบต่อสุขภาพทางสังคม	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ	เฉลี่ย	S.D.
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. การจัดการมูลฝอย ของ อบต.ท่าพระ ทำให้เกิดการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของครอบครัวท่านเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น	235 (64.38)	53 (14.52)	77 (21.10)	2.50	0.82
2. การจัดการมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ ทำให้ท่านมีสัมพันธภาพทางสังคมกับผู้อื่นในชุมชนน้อยลง *	47 (12.88)	241 (66.03)	77 (21.10)	2.53	0.58
3. การจัดการมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ ในปัจจุบัน ทำให้ท่านและชุมชนเกิดการร่วมมือกันในการจัดการมูลฝอยมากขึ้น	288 (78.90)	28 (7.67)	49 (13.42)	2.71	0.70
4. การจัดการมูลฝอย ของ อบต.ท่าพระ สามารถสร้างรายได้ให้กับท่านและคนในชุมชน ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น	169 (46.30)	81 (22.19)	115 (31.51)	2.24	0.87
5. การจัดการมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ ทำให้ท่านและสมาชิกในครอบครัวไม่ให้ความสำคัญกับการจัดเก็บ คัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน *	115 (31.51)	194 (53.15)	56 (15.34)	2.22	0.67
6. ท่านรู้สึกโดนเอารัดเอาเปรียบ จากการจัดการมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ *	32 (8.77)	249 (68.22)	84 (23.01)	2.59	0.55
$\overline{X} = 2.47$					

* คำถามเชิงลบ

2.3 ผลกระทบต่อสุขภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคลากรระดับนโยบายเพื่อทราบถึงผลกระทบต่อสุขภาพจากการจัดการมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าพระ พบผลกระทบต่อสุขภาพจากการจัดการมูลฝอยมีทั้งทางบวกและทางลบต่อประชาชน หากการจัดการไม่ดี จะถูกต่อต้าน กล่าวหาและหากมีการจัดการดี ก็จะถูกชื่นชม ยกย่อง จากชุมชน สามารถสรุปได้ ดังนี้

2.3.1 ผลกระทบต่อสุขภาพทางกาย

หากดำเนินการไม่ดีอาจเกิดการเจ็บป่วยและบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ ทั้งที่เป็นผลกระทบทางบวกและทางลบ ส่วนใหญ่จะเป็นทางลบ โดยอาจจะกระทบในทางตรงและทางอ้อม การเจ็บป่วยที่พบได้บ่อยมีดังนี้

2.3.1.1 โรคระบบทางเดินหายใจ เช่น ไข้หวัด ไข้หวัดใหญ่ ไซนัสอักเสบ หลอดลมอักเสบ ไอเรื้องรัง เป็นต้น

2.3.1.2 โรคระบบทางเดินอาหาร เช่น โรคอุจจาระร่วง โรคบิด เป็นต้น

2.3.1.3 โรคผิวหนัง ผื่นคัน เช่น แผลผุพอง แพ้สารเคมี ผิวหนังอักเสบเรื้องรัง เป็นต้น

2.3.1.4 โรคติดต่อร้ายแรงที่นำโดยสัตว์และแมลง เช่น โรคไข้เลือดออก โรคฉี่หนู ไข้หวัดนก พิษสุนัขบ้า เป็นต้น

2.3.1.5 อุบัติเหตุและการบาดเจ็บต่างๆ เช่น เศษแก้ว เศษไม้ ตะปู กระป๋อง สารเคมี หลอดไฟ เป็นต้น

2.3.2 ผลกระทบต่อสุขภาพทางจิต

เกิดการไม่ไว้วางใจจากประชาชน ถูกมองว่าไม่เอาใจใส่ต่อสุขภาพของประชาชนในชุมชน ไม่พอใจกับระบบการจัดการมูลฝอยในปัจจุบัน สถานที่กำจัดมูลฝอย อาจทำให้ไม่มีความมั่นคงในการปฏิบัติงานและกลายเป็นปัญหาลุกลามทางการเมืองท้องถิ่นได้ เช่นกัน

2.3.3 ผลกระทบต่อสุขภาพทางสังคม

ทำให้เกิดการต่อต้านจากชุมชน เกิดการประท้วง เกิดการขาดสัมพันธภาพระหว่างประชาชนในชุมชนและขาดการร่วมมือในการดำเนินการร่วมกัน หากมีดำเนินการหรือระบบการจัดการไม่ดีต่อชุมชน หากเกิดมีสถานที่กำจัดมูลฝอยในชุมชน

นอกจากนี้ผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิดจากการจัดการมูลฝอย ที่พบว่ามีผลกระทบในสิ่งแวดล้อมเสมอ โดยเฉพาะในบริเวณพื้นที่สถานที่กำจัดมูลฝอย บริเวณที่จัดเก็บขยะ โดยจะมีการศึกษาเกี่ยวกับการปนปื้อนของสารอันตรายที่ตกค้างลงสู่สิ่งแวดล้อม เช่น โลหะหนัก

ก๊าซพิษต่างๆในอากาศ ที่ส่งผลให้เกิดอันตรายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม แหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดิน ก๊าซพิษปนเปื้อนในอากาศ ทัศนียภาพไม่สวยงาม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนต่อไป

3. ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย

3.1 ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอยจากการสัมภาษณ์

3.1.1 ปัญหาอุปสรรคจากการจัดการมูลฝอย

ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับจัดการมูลฝอย เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค เกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย พบว่า ส่วนใหญ่คิดว่าภาชนะสำหรับเก็บรวบรวมมูลฝอย ที่ อบต.ท่าพระ เตรียมให้ปัจจุบัน มีความเหมาะสมแล้ว ร้อยละ 74.79 และไม่เหมาะสม ร้อยละ 25.21 โดยกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าไม่เหมาะสม ต้องการถังรองรับมูลฝอยแบบ ถังยางรถยนต์ดัดแปลง ขนาด 50 ลิตร มากที่สุด ร้อยละ 80.43 รองลงมา ต้องการแบบถังพลาสติกทรงสูง แบบถังยางรถยนต์ดัดแปลง ขนาด 20 ลิตร แบบถังที่ทำจากไม้ไผ่หรือเศษวัสดุอื่นๆ และน้อยที่สุดต้องการถังประเภทอื่นๆ เช่น ถังแดงขนาดใหญ่ และ ถังที่สามารถแยกประเภทขยะได้อย่างชัดเจน ร้อยละ 72.83, 19.57, 10.87 และ 8.70 ตามลำดับ สำหรับภาชนะเก็บรวมรวมมูลฝอยที่ อบต.ท่าพระ จัดเตรียมให้ในปัจจุบันคิดว่ามีความเพียงพอต่อปริมาณขยะในครัวเรือน ร้อยละ 71.78 สำหรับครัวเรือนที่คิดว่าไม่เพียงพอ มีความต้องการถังรองรับมูลฝอยครัวเรือนละ 2-3 ใบ และพบว่าเกือบทุกครัวเรือนเห็นด้วยกับการกำหนดให้ทุกครัวเรือนคัดแยกมูลฝอยก่อนนำไปทิ้งและการกำหนดให้พื้นที่ อบต.ท่าพระเป็นเขตปลอดมูลฝอย มีความเห็นด้วย ร้อยละ 90.68 และไม่เห็นด้วย ร้อยละ 9.32 และ สำหรับการสร้างสถานที่กำจัดมูลฝอยในเขต อบต.ท่าพระ ส่วนใหญ่ ไม่เห็นด้วย ถ้าหาก อบต.ท่าพระ จะสร้างสถานที่กำจัดมูลฝอย โดยใช้พื้นที่ในเขต อบต.ท่าพระ ในชุมชน ร้อยละ 53.97 โดยกลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีสถานที่กำจัดมูลฝอย จำนวน 1 ที่ต่อองค์การบริหารส่วนตำบล มากที่สุด ร้อยละ 45.83 รองลง ให้มีสถานที่กำจัดมูลฝอย 1 ที่ต่อตำบล ร้อยละ 35.12 และน้อยที่สุดให้มีสถานที่กำจัดมูลฝอย 1 ที่ต่อหมู่บ้าน ร้อยละ 19.05

สำหรับปัญหาการจัดการมูลฝอย สาเหตุของปัญหามูลฝอยในชุมชนส่วนใหญ่คิดว่าสาเหตุคนมักง่ายทิ้งไม่ค่อยเลือกที่ มีมากที่สุด ร้อยละ 75.34 รองลงมา ประชาชนไม่มีการคัดแยก ขยะก่อนทิ้ง ร้อยละ 73.42 และ สาเหตุจากการ มีสัตว์มาคุ้ยเขี่ยทำให้สกปรก มูลฝอยที่เกิดจากครัวเรือนมากเกินไปในปัจจุบัน ถังรองรับมูลฝอยไม่เพียงพอ รถเก็บขนขยะไม่เรียบร้อยมีปัญหามูลฝอย น้ำขยะเรี่ยราด ถังรองรับมูลฝอยมูลฝอยไม่เหมาะสม เช่น ไม่มีฝาปิด ขนาดเล็กเกินไป อบต. มีการจัดเก็บไม่สม่ำเสมอ และ อบต. มีการกำจัดมูลฝอยไม่ถูกวิธี ร้อยละ 57.81, 41.23, 32.88,

30.68, 22.47, 14.79 และ 4.93 ตามลำดับ สำหรับสาเหตุที่เป็นปัญหาน้อยที่สุด ในส่วนของปัญหาอื่นๆ เช่น รถขยะไม่เก็บ เจ้าหน้าที่ มักง่าย ไม่คำนึงถึงความเดือดร้อน เช่น ขยะหกเรี่ยราด วางถังไม่ถูกที่ รถเก็บขยะจะไม่เก็บขยะที่หล่นลงพื้น มีการจัดเก็บน้อยครั้งเกินไปต่ออาทิตย์ เพียงร้อยละ 1.60 ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค การจัดการมูลฝอย

ปัญหา/อุปสรรค แนวทางแก้ไข	จำนวน	ร้อยละ
ความเหมาะสมของถังรองรับ มูลฝอยที่ อบต. จัดเตรียมไว้		
เหมาะสม	273	74.79
ไม่เหมาะสม **ต้องการ**	92	25.21
ถังยางรถยนต์ดัดแปลง ขนาด 50 ลิตร	74	80.43
ถังพลาสติกทรงสูงพลาสติก	67	72.83
ถังยางรถยนต์ดัดแปลง ขนาด 20 ลิตร	18	19.57
ถังที่ทำจากไม้ไผ่หรือเศษวัสดุอื่นๆ	10	10.87
อื่นๆ เช่น ถังแดง ถังแยกขยะ	8	8.70
ความเพียงพอสำหรับถังรองรับ มูลฝอยที่ อบต. จัดเตรียมไว้		
เพียงพอ	262	71.78
ไม่เพียงพอ	103	28.22
รวม	365	100
กำหนดให้ทุกครัวเรือนคัดแยกมูลฝอยก่อนนำไปทิ้งและกำจัดทุกครั้ง		
เห็นด้วย	331	90.68
ไม่เห็นด้วย	34	9.32
รวม	365	100
สร้างสถานที่กำจัดมูลฝอย โดยใช้พื้นที่ ในเขต ชุมชนของท่าน		
ไม่เห็นด้วย	197	53.97
เห็นด้วย	168	46.03
รวม	365	100

ตารางที่ 16 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค การจัดการมูลฝอย (ต่อ)

ปัญหา/อุปสรรค แนวทางแก้ไข	จำนวน	ร้อยละ
กำหนดให้เขตพื้นที่ใน อบต.ท่าพระ เป็นเขตปลอดมูลฝอย		
เห็นด้วย	331	90.68
ไม่เห็นด้วย	34	9.32
รวม	365	100
สถานที่กำจัดมูลฝอยจำนวนที่ต้องการเป็นอย่างไร		
สถานที่กำจัดมูลฝอย 1 ที่/อบต.	77	45.83
สถานที่กำจัดมูลฝอย 1 ที่/ตำบล	59	35.12
สถานที่กำจัดมูลฝอย 1 ที่/หมู่บ้าน	32	19.05
รวม	168	100
สาเหตุของปัญหามูลฝอยในชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
คนมักง่ายทิ้งไม่ค่อยเลือกที่	275	75.34
ประชาชนไม่มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง	268	73.42
มีสัตว์มาคุ้ยเขี่ยทำให้สกปรก	211	57.81
มูลฝอยที่เกิดจากครัวเรือนมากเกินไปในปัจจุบัน	187	51.23
ถังรองรับมูลฝอยไม่เพียงพอ	120	32.88
รถเก็บขยะไม่เรียบร้อยมีปัญหามูลฝอย น้ำขยะ เรี่ยราด	112	30.68
ถังรองรับมูลฝอยไม่เหมาะสม เช่น ไม่มีฝาปิด ขนาดเล็กเกินไป	82	22.47
อบต. มีการจัดเก็บไม่สม่ำเสมอ	54	14.79
อบต. มีการกำจัดมูลฝอยที่ไม่ถูกวิธี	18	4.93
อื่น ๆ เช่น ไม่มาเก็บเลย เจ้าหน้าที่มักง่าย การจัดเก็บน้อยครั้งเกินไปต่ออาทิตย์	6	1.64

3.1.2 ปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วมหาแนวทางการจัดการมูลฝอย

3.1.2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ

(1) การประชาสัมพันธ์เรื่องนโยบาย โครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ของ อบต.ท่าพระ ให้ประชาชนได้รับความรู้หรือมีส่วนร่วมยังน้อยเกินไป

(2) ประชาชนในชุมชนส่วนมากไม่มีความรู้และความเข้าใจในการกำจัดขยะหรือคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้ง ผลกระทบต่อสุขภาพจากปัญหาการจัดการมูลฝอย การเก็บรวบรวมและการกำจัดมูลฝอย หรือประชาชนในแต่ละชุมชนมีความรู้ แตกต่างกัน ทำให้มีความเข้าใจที่แตกต่างกัน

(3) ประชาชนไม่ให้การสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ เวลา และทรัพยากรที่จะร่วมดำเนินการจัดการและเสียงส่วนใหญ่ไม่อยากให้ทิ้งมูลฝอยในเขตชุมชนของตัวเองในทุกหมู่บ้าน ไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าประชุมเท่าที่ควร

(4) การประชาสัมพันธ์น้อยและไม่ชัดเจน เกี่ยวกับปัญหาขยะมูลฝอยที่จะเกิดขึ้น นอกจากเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น หน่วยงานที่รับผิดชอบจึงแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์หรือเมื่อประชาชนได้รับผลกระทบแล้วจึงได้ออกมาชี้แจงและประชาสัมพันธ์ มีทำประชาคมหมู่บ้านและประชาวิจารณ์ในชุมชนเรื่องขยะมูลฝอยยังมีน้อยเกินไป

3.1.2.2 การสนับสนุน

ชุมชนได้เขียนแผนในการกำจัดขยะเพื่อขอเงินสนับสนุน ทางชุมชนได้เขียนแผนเสนอไปเป็นในโครงการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน โดยเป็นการคัดแยกขยะหรือทำเป็นปุ๋ย ไว้ใช้ในครอบครัว เพื่อเป็นการนำร่องภายในชุมชน โดยคิดว่าลดปริมาณขยะมูลฝอยลงได้ แต่ปัจจุบันยังไม่ได้การตอบรับ

3.1.2.3 เวลา

ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ จึงอยากให้ทาง อบต.ท่าพระจัดสื่อประชาสัมพันธ์ กิจกรรมต่างๆ ให้ทั่วถึงและควรแถลงหรืออธิบายวิธีการต่างๆให้ชาวบ้านเข้าใจและร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น

3.1.2.4 การมีส่วนร่วม

(1) ชุมชนอยู่ห่างไกล เดินทางไม่สะดวกในการเข้าร่วมประชุม

(2) ชุมชนยังไม่ให้ความร่วมมือในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างจริงจัง

(3) มีการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ของคนในชุมชนยังมีน้อย

(4) เมื่อมีการประชุม อบรมสมาชิกในชุมชนเรื่อง การจัดการขยะทุกครัวเรือนพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ แต่ในระยะยาว ทำได้ยาก เพราะยังเคยชินกับการทิ้งรวมกัน

3.2 ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอยจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคลากรระดับนโยบายเพื่อทราบถึง ปัญหา อุปสรรคจากการจัดการมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่มีจำนวนมากขึ้น และประชาชนยังไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนมากนัก ทำให้มีปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น จากงบประประมาณที่มีจำนวนจำกัดของทาง อบต.ท่าพระที่ต้องดูแลในทุกด้าน ต้องเสียค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆ ทุกปี โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย เช่น การจัดหาถังรองรับมูลฝอย ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง การซ่อมรถเก็บขนขยะ ค่าพนักงานเก็บขนและค่าพนักงานเก็บค่าธรรมเนียม ค่าส่งมูลฝอยเพื่อกำจัด ที่มีจำนวนมากในแต่ละปี ส่งผลให้พนักงานเก็บขนขยะต้องมีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอ ซึ่งทาง อบต.ท่าพระก็พยายามจัดสรรงบประมาณในด้านการจัดการขยะเพิ่มขึ้นทุกปี เพื่อลดปัญหาดังกล่าว และ สำหรับการดำเนินโครงการจัดหาสถานที่กำจัดมูลฝอยที่ได้มาตรฐานถูกหลักสุขาภิบาล เป็นโครงการขนาดใหญ่ ดำเนินการได้ยาก จากปัญหาการจัดหาสถานที่กำจัดซึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชนและต้องผ่านการประชาวิจารณ์ในชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่มีการต่อต้านจากประชาชนในพื้นที่เอง ทำให้ดำเนินการลำบาก ต้องชี้แจง ต้องให้ความรู้ ทำความเข้าใจเพิ่มเติมแก่ประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีความคืบหน้าในการดำเนินการจึงยังมีปัญหาอยู่ในปัจจุบัน ไม่ประสบความสำเร็จในแผนดำเนินการโครงการ จึงมีแนวโน้มที่จะต้องหาแนวทางการจัดการด้วยระบบอื่นรองรับ เพื่อเร่งแก้ปัญหาและสร้างสัมพันธภาพที่ดีในชุมชน โดยประชาชนมีส่วนร่วมแก้ไข ดำเนินการ ต่อไป

4. แนวทางในการป้องกันและลดผลกระทบต่อสุขภาพจากการจัดการมูลฝอย

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผลการดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จากการจัดการมูลฝอยของทาง อบต.ท่าพระ โดยผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลจากผลการสัมภาษณ์ประชาชน กลุ่มตัวอย่าง สัมภาษณ์เชิงลึกบุคลากรระดับนโยบายของ อบต.ท่าพระ เกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพและแนวทางการป้องกันและลดผลกระทบต่อสุขภาพ และผู้เข้าร่วมเชิงปฏิบัติการ ได้ร่วมการอภิปรายสรุป แนวทางป้องกันและลดผลกระทบต่อสุขภาพ เพื่อนำเสนอต่อ อบต.ท่าพระ ในการดำเนินการต่อไป ผลสรุปข้อเสนอแนะ แนวทางป้องกันและลดผลกระทบต่อสุขภาพ ดังนี้

4.1 สถานการณ์ของปัญหาที่เกิดจากการจัดการมูลฝอยที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ

กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่าจากสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยปัจจุบัน พบว่ายังไม่มีการร่วมมือหรือมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยเท่าที่ควร โดยเฉพาะสำหรับผู้นำชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม กลุ่มประชาชนผู้มีส่วนได้

ส่วนเสียจากการจัดการมูลฝอย มีความพอใจกับการจัดการมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ ที่เข้ามาเก็บมูลฝอยในชุมชน ทำให้ชุมชนสะอาด สบายตา แต่ความถี่ในการเข้ามาเก็บน้อยเกินไปเพียงสัปดาห์ละครั้ง และถังรองรับมูลฝอยไม่เพียงพอ ทำให้เกิดการสะสม ขยะเน่าเสีย เกิดกลิ่นเหม็น รำคาญต่อสมาชิกในครัวเรือน สัตว์เข้ามาคุ้ยเขี่ยหกเรี่ยราด เกิดความสกปรก เป็นแหล่งอาศัยของแมลงและสัตว์นำโรคได้ การเก็บขยะจากถังรองรับมูลฝอยไม่หมด เกิดมูลฝอยตกค้าง การวางถังรองรับมูลฝอยไม่เป็นระเบียบ รถเก็บขนขยะทำให้มีมูลฝอยหกเรี่ยราด หรือมีน้ำขยะไหลเรี่ยราดบนถนนทางเดิน ทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพกับสมาชิกในครัวเรือนได้ และสำหรับการกำจัดมูลฝอย พบว่ามีปัญหาเรื่องการหาที่จัดสร้างสถานที่กำจัดมูลฝอยในชุมชน ซึ่งประชาชนในพื้นที่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งในการที่สร้างในพื้นที่ชุมชน เนื่องจากจะทำให้เกิดกลิ่นเหม็นต่อชุมชนใกล้เคียงอย่างมาก เกิดสัตว์นำโรค เช่น แมลงวัน หนู เป็นต้น น่ารำคาญ ไม่สบายตา เสียสุขภาพจิต ทำให้คนในพื้นที่ไม่มีความสุข สมควรให้จัดทำในสถานที่ไกลพื้นที่ชุมชนมากที่สุด หรือใช้กระบวนการกำจัดวิธีอื่นๆ ที่เหมาะสม

สำหรับผู้บริหารระดับนโยบาย ปัจจุบันทาง อบต.ท่าพระ เล็งเห็นความสำคัญของปัญหามูลฝอยในชุมชน ได้ดำเนินการจัดเก็บในชุมชน สัปดาห์ละ 1 ครั้ง เนื่องจากอบต.ท่าพระมีพื้นที่กว้าง ปริมาณขยะมากขึ้น พนักงานเก็บขนยังมีน้อย รถเก็บขนขยะมีจำนวนจำกัด เนื่องจากงบประมาณที่มีจำนวนจำกัดของ อบต.ท่าพระ โดยในปัจจุบัน อบต.ท่าพระ ได้ส่งขยะมูลฝอยในชุมชนกำจัดในบ่อขยะของเทศบาลตำบลท่าพระ ซึ่งปัจจุบันอีก 1-2 ปี มีแนวโน้มบ่อขยะเต็มพื้นที่กำจัด จำเป็นที่ทาง อบต.ท่าพระ ต้องดำเนินการกำจัดขยะภายใน ชุมชนเอง

สำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ปัจจุบันการจัดการมูลฝอยสามารถทำให้เกิดโรคติดต่อในชุมชน เกิดผลกระทบต่อประชาชนได้ หากมีการจัดเก็บและการกำจัดไม่ถูกสุขลักษณะ เกิดปัญหาสัตว์นำโรค เช่น แมลงวัน สามารถทำให้เกิดโรค อุจจาระร่วง อหิวาตกโรค ยุง ทำให้เกิดโรคไข้เลือดออก หนู ทำให้เกิดโรคฉี่หนู กลิ่นเหม็น มีปัญหาทำให้เกิดปัญหาโรคระบบทางเดินหายใจและเกิดปัญหาสุขภาพจิตได้ โดยปัจจุบันสถิติโรคในชุมชน มีผู้เข้ารับการรักษาพยาบาลเพิ่มขึ้นทุกปี อัตราป่วยของโรค ไข้เลือดออก อุจจาระร่วงมีแนวโน้มสูงขึ้น รวมทั้งโรคระบบทางเดินหายใจและภูมิแพ้และโรคผิวหนังต่างๆ รวมทั้งอุบัติเหตุจากของมีคมทั่วไป เช่น มีด เศษแก้ว ตะปู เป็นต้น และหากทาง อบต.ท่าพระ มีการจัดสร้างสถานที่กำจัดมูลฝอยในพื้นที่ อบต.ท่าพระ ก็จะมีแนวโน้มสถานการณ์การเกิดโรคติดต่อในชุมชนเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้องเกิดแหล่งเพาะพันธ์สัตว์นำโรคในชุมชน

สำหรับพนักงานเก็บขนขยะ ปัจจุบันจำนวนพนักงานยังน้อย แต่ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้นทุกวัน เกิดปัญหาสุขภาพได้บ่อยๆ เช่น โรคหวัด ภูมิแพ้ ผิวหนังผื่นคัน เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง

ในการปฏิบัติงาน ในการจัดเก็บขยะจากของมีคมต่างๆ เช่น เศษแก้ว ไม้ เหล็ก ตะปู กระป๋อง เป็นต้น จากแมลงกัดต่อย เช่น มด ตะขาบ แมงป่อง เป็นต้น การสัมผัสกับสารเคมีอันตราย เช่น หลอดไฟ ถ่านไปฉาย แบตเตอรี่ กระป๋องหรือขวดยาฆ่าแมลง เป็นต้น อุปกรณ์ป้องกัน บางครั้งไม่ได้ใช้ เนื่องจากไม่สะดวก มีไม่เพียงพอ ชำรุดสูญหาย และการดูแลทางด้านสุขภาพ สวัสดิการด้านสุขภาพไม่ดีเท่าที่ควร

สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ปัจจุบันปัญหาขยะมูลฝอยถือว่าเป็นปัญหาสำคัญต้องรีบดำเนินการแก้ไขในปัจจุบัน ทั้งในชุมชนและในโรงเรียน จากปัญหาดังกล่าว ผลกระทบต่อสุขภาพของนักเรียนภายในโรงเรียนยังมีไม่มากนัก แต่ก็พบอุบัติเหตุบ้างเล็กน้อย เช่น อุบัติเหตุจากเศษแก้ว เศษไม้ เป็นต้น ทางโรงเรียนพร้อมที่จะช่วยส่งเสริม ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะแก่นักเรียนมากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ การนำกลับมาใช้ใหม่ เพื่อลดปัญหาขยะทั้งในครัวเรือน ในโรงเรียนและในชุมชน ลดปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ลดผลกระทบต่อสุขภาพต่อไป และต้องให้ทางชุมชนและแต่ละครอบครัวช่วยสนับสนุนด้วยเช่นกัน

ผู้แทนจากโรงงานอุตสาหกรรม ปัจจุบันปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิต เกิดขยะมูลฝอยที่ต้องการกำจัดและขยะมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ และการจัดการขยะมูลฝอย จะเน้นการลดปริมาณขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด โดยปัญหาที่พบมักเกิดจากตัวพนักงานขาดจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย มีการใช้ทรัพยากรสำนักที่สิ้นเปลือง มีการทิ้งขยะมูลฝอยโดยไม่มีการคัดแยกก่อนทิ้งและปัญหาการเสียหายของเครื่องจักร ดังนั้นแนวทางแก้ปัญหาในการจัดการขยะที่พบในปัจจุบัน โดยจัดอบรมและการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกให้แก่พนักงานในการจัดการขยะมูลฝอย ให้ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะและการดูแลรักษาเครื่องจักร อย่างสม่ำเสมอ การประชาสัมพันธ์ให้แก่บุคคลในการลดการใช้วัสดุสำนักงานภายนอกโรงงานและการติดตาม ตรวจสอบปริมาณขยะมูลฝอยอย่างต่อเนื่อง และต้องขอความร่วมมือและขอขอบคุณทาง อบต.ท่าพระ ที่เข้ามาเก็บขยะมูลฝอยในโรงงาน และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือในการดำเนินการจัดการขยะในชุมชน

4.2 ผลกระทบต่อสุขภาพจากสถานการณ์การจัดการมูลฝอย ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการตอบแบบสัมภาษณ์ของประชาชนในพื้นที่ อบต.ท่าพระ พบว่าผลกระทบต่อสุขภาพจากการจัดการมูลฝอย ส่วนใหญ่เป็นผลกระทบทางบวกมากกว่าทางลบ มีความพอใจในระบบการจัดการมูลฝอย ของ ทาง อบต.ท่าพระ โดยคิดว่าการจัดการมูลฝอยไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพในชุมชนมากนัก แต่ยังมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับ สถานที่กำจัดมูลฝอยที่กำลังหาแนวทางดำเนินการในชุมชนจะสามารถทำให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพ เช่น การเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อต่างๆ อุบัติเหตุต่างๆ ได้

4.2.1 ผลกระทบต่อสุขภาพทางกาย

จากการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพทางกาย พบว่า การจัดการมูลฝอยในปัจจุบัน สามารถทำให้สมาชิกในครัวเรือนเจ็บป่วย เช่น โรคระบบทางเดินหายใจจากกลิ่นเหม็นจากมูลฝอยเน่าเสีย ฝุ่น ควัน จากการเผาไหม้มูลฝอย โรคทางเดินอาหารและโรคติดต่อต่างๆ จากการสะสมมูลฝอย เกิดการเน่าเสียของมูลฝอย เป็นแหล่งของสัตว์นำโรค เช่น แมลงวันทำให้เกิดโรคอุจจาระร่วง ยุงทำให้เกิดโรคไข้เลือดออก เป็นต้น รวมทั้งเกิดผื่นคัน ผิวหนังอักเสบและอุบัติเหตุต่างๆ จากการสัมผัสมูลฝอย เช่น ของเสียอันตราย กระป๋องสารเคมีและเศษมีคมทั่วไป

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลสถิติการเจ็บป่วยจากศูนย์สุขภาพชุมชน พบมีผู้ป่วยเข้ารับการรักษาพยาบาลด้วยโรคระบบทางเดินหายใจมากขึ้นทุกปี และโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง เช่น โรคอุจจาระร่วง โรคไข้เลือดออก ก็มีแนวโมที่สูงขึ้น รวมทั้งอุบัติเหตุจากของมีคม การสัมผัสสารเคมี เกิดอาการผื่นคัน สาเหตุสามารถเกิดจากการจัดการมูลฝอยในชุมชน หากการจัดการไม่ดี มีการสะสมของมูลฝอยเป็นแหล่งของสัตว์และแมลงนำโรคได้และทำให้เกิดโรคติดต่อกับประชาชน และหากมีการเผาในบ้าน ฝุ่นควัน ก็สามารถทำให้เกิดปัญหาระบบทางเดินหายใจและถทำให้เกิดอุบัติเหตุต่างๆ ได้ เช่นกัน

4.2.2 ผลกระทบต่อสุขภาพทางจิต

จากการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพทางจิต พบว่าส่วนใหญ่ชุมชนมีความพึงพอใจกับการจัดเก็บรวบรวมมูลฝอย ของ อบต. ในปัจจุบัน มีการเข้ามาเก็บมูลฝอยแล้วนำไปกำจัดนอกพื้นที่ และมีความมั่นใจในการบริหารงานของ อบต. ในการดำเนินการจัดการในอนาคต แต่ ยังมีความวิตกกังวลกับระบบการจัดการมูลฝอยในปัจจุบันและการสร้างสถานที่กำจัดมูลฝอยในชุมชนในอนาคต จะทำให้เกิดกลิ่นเหม็นในชุมชน เกิดความสกปรกในชุมชน เกิดสัตว์แมลงนำโรค เช่น แมลงวัน ยุง หนู เป็นต้น จะทำให้เกิดปัญหาสุขภาพต่อสมาชิกในครอบครัวและประชาชนในชุมชนได้

4.2.3 ผลกระทบต่อสุขภาพทางสังคม

จากการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพทางสังคม พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า อบต.ท่าพระ มีการจัดการที่ดี ไม่เอาเปรียบชุมชน มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมที่เหมาะสม ทำให้การดำเนินชีวิตแต่ละวันดีขึ้น ไม่ต้องกังวลกับการจัดการมูลฝอยในครัวเรือน ทำให้มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่าง อบต.ท่าพระ กับประชาชนในพื้นที่ และพร้อมให้ความร่วมมือในการดำเนินการจัดการขยะในชุมชน แต่ผลกระทบทางลบ เกี่ยวกับการคัดแยก

มูลฝอยที่แต่ละครัวเรือนไม่ให้ความสำคัญในการคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง เนื่องจากคิดว่าเป็นหน้าที่ของ อบต.ท่าพระ จนเกิดปัญหาขยะเพิ่มมากขึ้น ที่ต้องดำเนินการประชาสัมพันธ์ต่อไป

4.3 ข้อเสนอแนะ แนวทางป้องกันและลดผลกระทบต่อสุขภาพจากการจัดการมูลฝอย

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้เข้าร่วมประชุม วิเคราะห์หาข้อเสนอแนะ แนวทางป้องกันและลดผลกระทบต่อสุขภาพร่วมกัน สร้างความมั่นใจระหว่าง อบต.ท่าพระ กับ ประชาชน ในการดำเนินการจัดการมูลฝอยเพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน โดยได้ทำความเข้าใจในปัญหาที่พบในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต ได้มีข้อเสนอแนะไว้ ดังนี้

4.3.1 ทาง อบต.ท่าพระ ควรสนับสนุนจัดหาถังรองรับมูลฝอยเพิ่มขึ้น ควรมีอย่างน้อย 2 ใบ เพื่อรองรับปริมาณมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้น เปลี่ยนรูปทรงของถังรองมูลฝอยในลักษณะที่สูง มีฝาปิด เพื่อป้องกันสัตว์คุ้ยเขี่ย ทำให้ขยะเกลื่อนกลาดบริเวณถังรองรับมูลฝอยและควรแยกประเภทถังรองรับมูลฝอย แบบประเภทขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะอันตราย เป็นต้น โดยเฉพาะถังรองรับมูลฝอยประเภทเศษอาหาร เศษผัก ใบไม้ รวมทั้งจัดอบรมประชาชนและพนักงานจัดเก็บมูลฝอยเพื่อสามารถนำเศษมูลฝอยเหล่านี้ กลับไปใช้ทำปุ๋ยใช้ประโยชน์ต่อไป

4.3.2 ทาง อบต.ท่าพระ มีส่งเสริมให้ประชาชน มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ขยะแห้ง ขยะเปียก ขยะอันตราย ขยะติดเชื้อ ขยะที่นำกลับไปใช้ได้ ขยะที่ขายได้ ปลูกฝังจิตสำนึกเรื่องการจัดการมูลฝอย ต้องเริ่มฝึกฝนและปลูกฝังในสถาบันการศึกษา ทั้งในระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมหาวิทยาลัยและจัดตั้งให้มีธนาคารขยะประจำหมู่บ้าน มีการตั้งกองทุนรับซื้อขยะในทุกหมู่บ้านและให้ทำการเข้ามารับซื้อในหมู่บ้าน โดยกำหนดสัปดาห์ละครั้ง ซึ่งจะสามารถช่วยลดภาระของพนักงานจัดเก็บมูลฝอยและลดปริมาณมูลฝอยในการกำจัด ส่งเสริมรายได้ให้กับประชาชน

4.3.3 ทาง อบต.ท่าพระ ควรดำเนินการให้มีความเป็นระเบียบเกี่ยวกับพนักงานจัดเก็บมูลฝอยที่ยังไม่เป็นระเบียบ ขาดความรับผิดชอบ โดยมีการตรวจดูมูลฝอยในถังรองรับมูลฝอยให้เรียบร้อย ไม่ให้มีมูลฝอยตกค้าง เก็บมูลฝอยที่ตกบริเวณรอบถังรองรับมูลฝอย รวมทั้งวางถังรองรับมูลฝอยไว้ที่ตำแหน่งเดิมและดูแลป้องกันน้ำขยะที่หกเรี่ยราดตามถนน ส่งกลิ่นเหม็นในชุมชน พร้อมทั้งเสนอให้มีการจัดหาบุคลากรในการทำความสะอาดในหมู่บ้านๆ ละ 1 หรือ 2 คน เพื่อทำความสะอาด เมื่อมีขยะเกลื่อนถนนตามเส้นทางเดิน โดยให้ทาง อบต.ท่าพระ จัดจ้างพนักงานเก็บกวาดขยะมูลฝอยจากคนในแต่ละชุมชน

4.3.4 ทาง อบต.ท่าพระ ควรมีเวลาที่ชัดเจนและตรงเวลาในการเข้ามาเก็บมูลฝอยในช่วงเช้า ควรดำเนินการเก็บมูลฝอยในชุมชนสัปดาห์ละ 2 ครั้งหรือมากกว่า เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการเน่าเหม็นของมูลฝอยในถังรองรับมูลฝอยและพนักงานเก็บมูลฝอยควรได้รับค่าตอบแทนที่

เพิ่มขึ้น เพราะหากค่าตอบแทนสูง พนักงานจัดเก็บมูลฝอย ก็มีกำลังใจทำงาน มีความมั่นคง กระตือรือร้นสม่ำเสมอและทาง อบต.ท่าพระจะได้มีพนักงานจัดเก็บมูลฝอยประจำ

4.3.5 ทาง อบต.ท่าพระ เร่งดำเนินการจัดหาระบบการจัดการมูลฝอย สถานที่กำจัดมูลฝอย หลีกเลี่ยงการจัดทำสถานที่กำจัดมูลฝอยในชุมชน โดยสามารถส่งให้ทางเทศบาลขอนแก่นดำเนินการกำจัด สำหรับในกรณีจัดทำสถานที่กำจัดขยะในชุมชน อบต.ท่าพระ ควรหาสถานที่เหมาะสม พื้นที่กว้างและหาแนวทางกำจัดขยะอย่างรอบคอบ ควรห่างไกลชุมชนให้มากที่สุด มูลฝอยควรฝังกลบให้มิดชิด สร้างกำแพงกั้นรอบสถานที่กำจัดมูลฝอยเพื่อป้องกันไม่ให้มูลฝอยกระจายออกจากพื้นที่กำจัดเข้าสู่ชุมชน ป้องกันสัตว์นำโรคเข้าสู่ชุมชน ป้องกันน้ำเสียจากมูลฝอย สารเคมีตกค้างลงสู่แหล่งน้ำชุมชนหรือส่งกลิ่นรบกวนชุมชน ซึ่งเป็นต้นเหตุของมลพิษทางอากาศ ทางดินและทางน้ำ ของชุมชน ในอนาคต

4.3.6 ควรมีการสนับสนุนการกำจัดมูลฝอยของแต่ละชุมชนขึ้น เช่น จัดทำเตาเผาขยะที่ได้มาตรฐาน เพื่อลดการกระจายมูลฝอยไม่ให้รวมอยู่ที่เดียวกันและเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกันในชุมชน เกิดการแตกแยกภายในชุมชนและควรสนับสนุนการกำจัดมูลฝอยที่ได้มาตรฐานในโรงเรียนและโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อเป็นส่วนช่วยลดปริมาณการกำจัดมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ สำหรับมูลฝอยที่ชุมชนไม่สามารถกำจัดได้ก็ส่งให้ทาง อบต.ท่าพระดำเนินการต่อไปและโรงงานอุสาหกรรมที่มีเงินทุน ควรดำเนินการจัดการมูลฝอยเองภายในโรงงาน

4.3.7 อบต.ท่าพระ หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชนและประชาชน ควรเข้าร่วมประชุมทำความเข้าใจร่วมกันในปัญหาการจัดเก็บ กำจัดและหาสถานที่กำจัดมูลฝอยในปัจจุบันและอนาคตต่อไปเป็นระยะ ทำการศึกษาถึงผลกระทบต่อสุขภาพทั้งระยะสั้นและระยะยาว ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและผลกระทบต่อสุขภาพจากการจัดการขยะมูลฝอย ประชาสัมพันธ์เป็นระยะให้ประชาชนได้รับรู้ เพื่อความร่วมมือร่วมใจในการแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นร่วมกัน

4.3.8 ควรมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ระหว่าง ประชาชน พนักงานเก็บมูลฝอย หน่วยงานราชการและทาง อบต.ท่าพระ มีการเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ การประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนได้รับรู้ ตื่นตัว การรักษาความสะอาดหรือจัดกิจกรรมร่วมเล่นกีฬาเพื่อความสามัคคีในชุมชนเป็นประจำ

4.4 กลยุทธ์ แผนงาน โครงการด้านการจัดการมูลฝอย

อบต.ท่าพระ มีแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลท่าพระ (ปี 2553-2555) แผนดำเนินการการจัดการมูลฝอยนี้ เพื่อลดปัญหาปริมาณมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นทุกปี ลดภาระงานเก็บขนขยะ ประหยัดงบประมาณและเพื่อแก้ปัญหาการจัดการมูลฝอยใน อบต.ท่าพระ ได้อย่างเหมาะสม โดยมีโครงการดำเนินการ ดังนี้

4.4.1 ได้มีแผนจัดทำโครงการ " การจัดการขยะชุมชนโดยชุมชน" ด้วยการให้ทางชุมชนได้ดำเนินการจัดการขยะในครัวเรือนและชุมชนของตนเอง การให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะ โดยมี 3 ขั้นตอนหลัก คือ

4.4.1.1 การจัดการขยะขายได้ การคัดแยกขยะที่ขายได้ จำหน่ายเพื่อสร้างรายได้กับครัวเรือน

4.4.1.2 การมุ่งสร้างขยะอินทรีย์ นำขยะที่ย่อยสลายได้มาทำเป็นปุ๋ยไว้ใช้ในครัวเรือน

4.4.1.3 ฝังหรือเผาขยะทั่วไป โดยอาจทำในครัวเรือนเอง หรือทิ้งลงถังรองรับมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ และนำไปเผากับเตาเผาชุมชน ต่อไป

โดยแต่ละครัวเรือนสามารถสร้างรายได้จากการจัดทำโครงการนี้ รวมทั้งได้มีกระบวนการทำปุ๋ยหมักชีวภาพไว้ใช้ในครัวเรือนและขยะทั่วไปที่เหลือส่วนน้อยก็นำไปเผาหรือฝังในครัวเรือนและมีแผนจะดำเนินการลดขยะประเภทพลาสติกซึ่งเป็นปัญหาสำคัญสำหรับการฝังกลบ โดยการรับซื้อถุงพลาสติก รับซื้อโฟม เพื่อนำไปขายและรีไซเคิลต่อไป ซึ่งในเดือนมีนาคม ได้นำแกนนำชุมชน ผู้นำชุมชน ร่วมดูงานโครงการ "การจัดการขยะชุมชนโดยชุมชน" จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งนับว่าได้ผลเป็นที่น่าพอใจ โดยพบว่า ปัจจุบันหลังจากการเข้าศึกษาดูงาน พบว่าปริมาณมูลฝอยในชุมชนแต่ละชุมชนลดน้อยลง โดยให้ทางพนักงานเก็บมูลฝอยจดบันทึกไว้ ซึ่งอาจเป็นผลจากการเข้าศึกษาดูงานที่ผ่านมา จึงมีแนวนโยบายที่จะส่งเสริมและสนับสนุนโครงการ การจัดการขยะชุมชนโดยชุมชน ให้ครอบคลุมทุกครัวเรือน ต่อไป

4.4.2 ดำเนินการจัดหาสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของชุมชนจากปัญหาสถานที่กำจัดมูลฝอยของ เทศบาลตำบลท่าพระไม่เพียงพอที่จะรองรับขยะมูลฝอยจาก อบต.ท่าพระ โดยมีแผนดำเนินการในพื้นที่ หมู่ที่ 9 บ้านห้วยเตย ตำบลท่าพระ แต่ต้องมีการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน มีการประชุมหาแนวทางการดำเนินการร่วมกันระหว่างประชาชน ซึ่งในปัจจุบันยังมีการต่อต้านจากชุมชน วิตกกังวลการเกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม การเกิดปัญหาสุขภาพของประชาชนในพื้นที่จากสถานที่กำจัดมูลฝอย ซึ่งตอนนี้ได้ดำเนินการประชุม ให้ความรู้ความเข้าใจ หาแนวทางดำเนินการใน ประชาชน หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ร้านค้า ในพื้นที่ ทุกเดือน เพื่อ

ร่วมกันหาข้อตกลงในการดำเนินการจัดการมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ ต่อไปในอนาคตโดยรับเอามติของชุมชนเป็นข้อตกลงในการดำเนินการต่อไป

4.4.3 ปัญหาที่ประชาชนในพื้นที่ต้องการดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมในปัจจุบัน

4.4.3.1 เนื่องจากปัจจุบัน อบต.ท่าพระ แบ่งเป็น 2 โซน มีรถเก็บขยะเพียงแค่ 2 คัน อบต.ท่าพระ มีพื้นที่กว้าง การดำเนินการเก็บมูลฝอยในชุมชน สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ยังไม่สามารถดำเนินการได้ไม่เต็มพื้นที่ เนื่องมาจากหลายปัจจัย เช่น จำนวนรถเก็บขยะในปัจจุบัน ที่มีจำกัดเพียงแค่ 2 คัน จำนวนพนักงานเก็บขนขยะไม่เพียงพอกับภาระงานที่เพิ่มขึ้น ปัจจุบันได้พิจารณาจากปริมาณขยะมูลฝอย การดำเนินการจัดเก็บมูลฝอยในชุมชนสัปดาห์ละครั้ง ก็น่าเพียงพอ หากจำนวนปริมาณมูลฝอยเพิ่มปริมาณมากขึ้น จนไม่สามารถเก็บให้ได้หมดภายในวันเดียวก็สามารถเข้าเก็บมูลฝอยสัปดาห์ละ 2 ครั้งได้เช่นกัน แต่ต้องให้ทาง อบต.ท่าพระ ได้ศึกษาปริมาณมูลฝอยในแต่ละชุมชนถึงปริมาณที่เพิ่มขึ้นก่อน เพื่อการดำเนินการในหมู่บ้านที่สมควรเข้าดำเนินการจัดเก็บ สัปดาห์ 2 ครั้ง เป็นกรณีพิเศษและเพิ่มจำนวนถังรองรับมูลฝอยและจัดทำแผนดำเนินการจัดเก็บในแต่ละวันต่อไป

4.4.3.2 สำหรับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ทาง อบต.ท่าพระ มีพื้นที่บริเวณหมู่ที่ 9 บ้านห้วยเตย เป็นพื้นที่กว้าง เพียงพอที่จะสามารถทำสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของ อบต.ท่าพระได้ ต้องขอความร่วมมือ การแสดงความคิดเห็นและหาข้อตกลงของชุมชนในการดำเนินการจัดทำสถานที่กำจัดมูลฝอย ไม่ดำเนินการทันที โดยทาง อบต.ท่าพระใช้แนวทางที่ได้ศึกษามาและจากข้อเสนอแนะของประชาชน เช่น ให้หาสถานที่กำจัดที่อื่นที่ห่างไกลชุมชน จัดทำเตาเผาภายในชุมชน หรือ ให้แต่ละครัวเรือนจัดการกันเองก็ตาม ทาง อบต.ท่าพระ จะสามารถนำไปใช้เป็นข้อสรุปในการดำเนินการแก้ไขปัญหาต่อไป

4.4.3.3 ทาง อบต.ท่าพระ สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับชุมชน ด้วยการขอความร่วมมือ การร่วมกันหาแนวทางดำเนินการในเรื่องการจัดการมูลฝอยตลอดปีที่ผ่านมา มีการประชุมเพื่อหาข้อตกลง แนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันทุกเดือนทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน ห้างร้านต่างๆ ส่งเสริมจิตสำนึก ปลูกฝังทัศนคติให้มีความตระหนักในเรื่องปัญหาการจัดการขยะในครัวเรือนและลดปัญหาขยะในชุมชนร่วมกัน รวมทั้งได้เน้นย้ำความรับผิดชอบของพนักงานเก็บมูลฝอยให้มีความตรงต่อเวลา ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นระเบียบ ไม่สร้างความเดือนร้อนแก่ชุมชน เพื่อสัมพันธภาพที่ดีของทาง อบต.ท่าพระ กับชุมชนอย่างเต็มที่ เต็มความสามารถ

จากผลการศึกษา ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปผลกระทบต่อสุขภาพจากการจัดการมูลฝอย ซึ่งได้ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ จากแบบสรุปผลกระทบต่อสุขภาพได้ดังนี้

ตารางที่ 17 สรุปผลกระทบต่อสุขภาพทางกาย จากการจัดการมูลฝอย

การจัดการมูลฝอย	ประชาชนที่ได้รับผลกระทบ	ผลกระทบต่อสุขภาพทางกาย		ปัญหาจากการจัดการิมูลฝอย	แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะการจัดการมูลฝอย
		เชิงบวก	เชิงลบ		
1. การเก็บรวบรวมมูลฝอย	ประชาชนทั่วไป	-	เกิดการเจ็บป่วย ได้แก่ 1. โรคระบบทางเดินหายใจ 2. ผื่นคัน ผิวหนังอักเสบ 3. เกิดโรคติดต่อต่างๆ 4. อุบัติเหตุจากของมีคมต่างๆ	1. กลิ่นเหม็นจากมูลฝอยเน่าเสียที่สะสมในถังรองรับมูลฝอย สูดดมเข้าสู่ร่างกาย ทำให้เกิดปัญหาระบบทางเดินหายใจ โดยเฉพาะเด็กเล็ก ผู้สูงอายุ และ ผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจเรื้อรัง 2. การสัมผัสมูลฝอยอันตรายและมูลฝอยมีคม เช่น กระป๋องสารเคมี หลอดไฟ ขยะติดเชื้อต่างๆ เศษไม้ แก้ว เหล็ก เป็นต้น ทำให้เกิดอุบัติเหตุ การแพ้ ผื่นคันบริเวณที่สัมผัส ทำให้เกิดการอักเสบและติดเชื้อได้ 3. การสะสมมูลฝอย ปริมาณมูลฝอยมากในถังรองรับมูลฝอย เป็นแหล่งเพาะพันธุ์และแหล่งอาศัยของสัตว์นำโรคต่างๆ เช่น ยุง ไข้เลือดออกแมลงวัน โรคอุจจาระร่วง หนู ไข้ฉี่หนู เป็นต้น	1. จัดหาถังรองรับมูลฝอยเพิ่มขึ้นควรมีอย่างน้อย 2 ใบต่อครัวเรือน 2. มีถังรองรับมูลฝอยแบบแยกประเภทมูลฝอย ขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะอันตราย เป็นต้น 3. เปลี่ยนรูปทรงของถังรองรับมูลฝอยในลักษณะที่สูงขึ้น มีฝาปิดมิดชิด 4. ควรมีเวลาที่ชัดเจนและตรงเวลาในการเข้ามาเก็บมูลฝอย ควรเก็บอาทิตย์ละ 2 ครั้ง หรือมากกว่า

ตารางที่ 17 สรุปผลกระทบต่อสุขภาพทางกาย จากการจัดการมูลฝอย (ต่อ)

การจัดการมูลฝอย	ประชาชนที่ได้รับผลกระทบ	ผลกระทบต่อสุขภาพทางกาย		ปัญหาจากการจัดการมูลฝอย	แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะการจัดการมูลฝอย
		เชิงบวก	เชิงลบ		
2. การขนส่งมูลฝอย	1.พนักงานเก็บมูลฝอย 2. ประชาชนทั่วไป	-	1. โรคระบบทางเดินหายใจ 2. ผื่นคัน ผิวหนังอักเสบ 3. อุบัติเหตุจากของมีคมต่างๆ	พนักงานเก็บมูลฝอย ไม่มีอุปกรณ์ป้องกัน เช่น หน้ากาก ถุงมือ รองเท้าบู๊ท ทำให้เกิดผลกระทบ ได้แก่ 1. กลิ่นเหม็นมูลฝอยเมื่อสูดดมเป็นเวลานาน ทำให้เวียนศีรษะ แสบจมูก ทำให้เป็นโรคระบบทางเดินหายใจได้ 2. การสัมผัสกับมูลฝอย โดยไม่มีอุปกรณ์ป้องกัน ทำให้ ทำให้สัมผัสกับมูลฝอยเน่าเสีย มูลฝอยอันตราย มูลฝอยติดเชื้อ เป็นเวลานาน เกิดการแพ้ ผื่นคัน และเกิดการอักเสบของผิวหนังได้ 3. การสัมผัส มูลฝอยที่เห็นของแข็งของมีคม เช่น เศษเหล็ก เศษแก้ว เศษไม้ กระป๋อง ทำให้เกิดบาดแผล บาดเจ็บได้	1. ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยและผลกระทบต่อสุขภาพจากการจัดการขยะมูลฝอย 2. มีอุปกรณ์ป้องกันในการปฏิบัติงานและตระหนักในการใช้อุปกรณ์ป้องกันทุกครั้งในการปฏิบัติงาน 3. มีการตรวจสุขภาพประจำปี

ตารางที่ 17 สรุปผลกระทบต่อสุขภาพทางกาย จากการจัดการมูลฝอย (ต่อ)

การจัดการมูลฝอย	ประชาชนที่ได้รับผลกระทบ	ผลกระทบต่อสุขภาพทางกาย		ปัญหาจากการจัดการมูลฝอย	แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะการจัดการมูลฝอย
		เชิงบวก	เชิงลบ		
3. การกำจัดมูลฝอย	ประชาชนทั่วไป	-	1. โรคระบบทางเดินหายใจ 2. ผื่นคัน ผิวหนังอักเสบและอุบัติเหตุจากของมีคมต่างๆ	การกำจัดมูลฝอย โดยการเผามูลฝอยในครัวเรือน อาจได้รับผลกระทบจาก 1. ฝุ่น ควัน จากการเผาไหม้มูลฝอย มูลฝอยอันตราย มูลฝอยติดเชื้อ เข้าสู่ร่างกายทำให้สมาชิกในครัวเรือนและผู้สัญจรไปมา เกิดปัญหาในระบบทางเดินหายใจ เกิดการสะสมของสารพิษอันตรายในร่างกาย ได้ 2. การสัมผัสมูลฝอยอันตราย เช่น กระป๋องสารเคมี หลอดไฟ ขยะติดเชื้อ และมูลฝอยมีคมทั่วไป เป็นต้น ทำให้เกิดอุบัติเหตุ เกิดอาการแพ้ ผื่นคัน เป็นแผลอักเสบ ได้	1. หลีกเลี่ยงการจำกัดมูลฝอยอันตรายในครัวเรือน โดยให้ใช้วิธีการฝังหรือทิ้งลงถังรองรับมูลฝอยของ อบต. นำไปกำจัดเท่านั้น 2. ให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชนเรื่องการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนและผลกระทบต่อสุขภาพจากการจัดการมูลฝอย 3. ทำการศึกษาถึงผลกระทบต่อสุขภาพของประชนในชุมชนทั้งระยะสั้นและระยะยาว

ตารางที่ 18 สรุปผลกระทบต่อสุขภาพทางจิต จากการจัดการมูลฝอย

การจัดการมูลฝอย	ประชาชนที่ได้รับผลกระทบ	ผลกระทบต่อสุขภาพทางจิต		ปัญหาจากการจัดการมูลฝอย	แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะการจัดการมูลฝอย
		เชิงบวก	เชิงลบ		
1. การเก็บรวบรวมมูลฝอย	ประชาชน	1. พอใจกับการจัดเก็บรวมรวมมูลฝอย สนับสนุนถังรองรับมูลฝอย ทำให้สะดวกไม่ต้องกำจัดมูลฝอยเอง 2. มั่นใจผู้บริหารระดับนโยบายสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาการจัดเก็บมูลฝอยได้	1. ไม่พอใจกับการเก็บมูลฝอยของพนักงานเก็บมูลฝอย 2. ไม่พอใจกับลักษณะและปริมาณถังรองรับมูลฝอยในการเก็บรวมรวมมูลฝอย 3. มีความทุกข์ใจต่อการเก็บรวบรวมมูลฝอยเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพประชาชน 4. วิตกกังวลกับความสกปรกของมูลฝอยในถังรวบรวมมูลฝอยส่งกระทบต่อสุขภาพของสมาชิกในครัวเรือน	1.พนักงานเก็บมูลฝอย ไม่มีระเบียบเก็บมูลฝอยไม่หมด เกิดมูลฝอยตกค้างวางถังรองรับมูลฝอยไม่เป็นระเบียบ ทำให้ประชาชนต้องจัดการเองและเกิดความไม่สวยงาม มูลฝอยล้นถังเร็วขึ้น 2. ดำเนินการจัดเก็บมูลฝอยเพียงสัปดาห์ละครั้ง ถังรองรับมูลฝอย ไม่พอกับปริมาณมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นเกิดปัญหามูลฝอยตกค้าง สะสม เน่าเหม็น เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์นำโรค ส่งผลให้สมาชิกในครัวเรือนเกิดโรคติดต่อต่างๆ ได้ง่าย	1. ควบคุม ดูแลพนักงานจัดเก็บมูลฝอย ให้มีระเบียบ รับผิดชอบ มีการเก็บมูลฝอยตกค้างในถังบริเวณรอบถังรองรับมูลฝอย รวมทั้งวางถังรองรับมูลฝอยไว้ที่ตำแหน่งเดิม 2. มีการสนับสนุนถังรองรับมูลฝอยเพิ่มขึ้น ควรมีอย่างน้อย 2 ใบต่อครัวเรือนและมีเวลาที่ชัดเจนและตรงเวลาในการเข้ามาเก็บมูลฝอย เก็บรวบรวมมูลฝอยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง หรือมากกว่า

ตารางที่ 18 สรุปผลกระทบต่อสุขภาพทางจิต จากการจัดการมูลฝอย (ต่อ)

การจัดการมูลฝอย	ประชาชนที่ได้รับผลกระทบ	ผลกระทบต่อสุขภาพทางจิต		ปัญหาจากการจัดการมูลฝอย	แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะการจัดการมูลฝอย
		เชิงบวก	เชิงลบ		
2. การขนส่งมูลฝอย	ประชาชน	1. มั่นใจผู้บริหารระดับนโยบายสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาการขนส่งมูลฝอยได้	1. ไม่พอใจการขนส่งมูลฝอย มีมูลฝอยตกค้าง น้ำขยะหกเรี่ยราดบนท้องถนนเกิดกลิ่นเหม็น	1.รถเก็บขนขยะ มีน้ำขยะหกเรี่ยราด มีมูลฝอยตกบนถนน ทำให้มีกลิ่นเหม็นในชุมชน ไม่สวยงาม สบายตา และเกิดอันตรายกับประชาชนที่สัญจรไปมาได้	1. พนักงานจัดเก็บมูลฝอย ควรมีระเบียบ รับผิดชอบ ป้องกันน้ำขยะและเศษมูลฝอย ตกเรี่ยราดบนถนนในชุมชน 2. ให้ทาง อบต.ท่าพระ จัดจ้างพนักงานเก็บกวาดขยะมูลฝอยจากคนในชุมชนในการทำความสะอาดถนน
3. การกำจัดมูลฝอย	ประชาชน	1. สามารถสร้างรายได้ต่อประชาชนหรือผู้ประกอบอาชีพเก็บขยะ 2. มั่นใจผู้บริหารระดับนโยบายสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาการกำจัดได้	1. ทุกข์ใจ วิตกกังวล ด้านการสร้างสถานที่กำจัดมูลฝอยในชุมชนในอนาคต ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและผลกระทบสุขภาพของประชาชน	1. การสร้างสถานที่กำจัดมูลฝอยในชุมชน จะทำให้เกิดความสกปรกในชุมชน เกิดสัตว์แมลงนำโรค รวมทั้งสารเคมีตกค้างในสิ่งแวดล้อม สารเคมีสาพิษ สามารถปนเปื้อนสิ่งแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในชุมชนต่อไปได้	1. ทาง อบต.ท่าพระ เร่งดำเนินการจัดหาระบบการจัดการมูลฝอย สถานที่กำจัดมูลฝอย หลีกเลี่ยงการจัดทำสถานที่กำจัดมูลฝอยในชุมชน 2. ในกรณีจัดทำสถานที่กำจัดขยะในชุมชน อบต. ท่าพระ ควรหาสถานที่เหมาะสม ป้องกันมูลกระจายเข้าสู่พื้นที่ชุมชน ป้องกันสัตว์นำโรคและป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 19 สรุปผลกระทบต่อสุขภาพทางสังคม จากการจัดการมูลฝอย

การจัดการมูลฝอย	ประชาชนที่ได้รับผลกระทบ	ผลกระทบต่อสุขภาพทางสังคม		ปัญหาจากการจัดการมูลฝอย	แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะการจัดการมูลฝอย
		เชิงบวก	เชิงลบ		
1. การเก็บรวบรวมมูลฝอย	ประชาชน	1. ไม่โดนเอาเปรียบชุมชน 2. ทำให้เกิดการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ดีขึ้น ไม่ต้องกำจัดมูลฝอยเอง 3. มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่าง อบต. กับประชาชน	1. ครัวเรือนไม่ให้ความสำคัญกับการคัดแยกมูลฝอย 2 ไม่มีระเบียบ ขาดความรับผิดชอบ ในการจัดเก็บมูลฝอยรวบรวมมูลฝอย	1. การจัดเก็บมูลฝอย แต่ละครัวเรือนไม่ให้ความสำคัญในการคัดแยกคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง เนื่องจากคิดว่าเป็นหน้าที่ของ อบต. ท่าพระ ไม่มีเวลา ยุ่งยากและคิดว่าสกปรก จนเกิดปัญหาขยะเพิ่มมากขึ้น 2. พนักงานเก็บมูลฝอย ไม่มีระเบียบ เก็บมูลฝอยไม่หมด เกิดมูลฝอยตกค้าง วางถังรองรับมูลฝอยไม่เป็นระเบียบ ทำให้ประชาชนต้องจัดการเองและเกิดความไม่สวยงาม มูลฝอยล้นถังเร็วขึ้น	1. ส่งเสริมให้ประชาชน มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ขยะแห้ง ขยะเปียก ขยะอันตราย ขยะติดเชื้อ ขยะที่นำกลับไปใช้ได้ เป็นต้น 2. ปลูกฝังจิตสำนึกเรื่องการจัดการมูลฝอย ต้องเริ่มฝึกฝนและปลูกฝังในสถาบันการศึกษาทุกระดับ 3. จัดตั้งธนาคารขยะประจำหมู่บ้าน มีการตั้งกองทุนรับซื้อขยะในทุกหมู่บ้าน แล้วให้ทำการเข้ามารับซื้อโดยกำหนดสัปดาห์ละครั้งในทุกหมู่บ้าน

ตารางที่ 19 สรุปผลกระทบต่อสุขภาพทางสังคม จากการจัดการมูลฝอย (ต่อ)

การจัดการมูลฝอย	ประชาชนที่ได้รับผลกระทบ	ผลกระทบต่อสุขภาพทางสังคม		ปัญหาจากการจัดการมูลฝอย	แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะการจัดการมูลฝอย
		เชิงบวก	เชิงลบ		
2. การขนส่งมูลฝอย	ประชาชน	-	1. ไม่มีระเบียบ ขาดความรับผิดชอบ ในการขนส่งมูลฝอย	1. รถเก็บขนขยะ มีน้ำขยะหกเรี่ยราด มีมูลฝอยตกบนท้องถนน ทำให้มีกลิ่นเหม็นในชุมชน ไม่สวยงาม สบายดี	1. ควบคุม ดูแลพนักงานจัดเก็บมูลฝอย ให้มีระเบียบ รับผิดชอบ ป้องกันน้ำขยะและเศษมูลฝอย ตกเรี่ยราดบนถนนในชุมชน
3. การกำจัดมูลฝอย	ประชาชน	1. ทำให้เกิดการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ดีขึ้น ไม่ต้องกำจัดมูลฝอยเอง 2. เกิดการร่วมมือกันในการจัดการมูลฝอย	1. สัมพันธภาพระหว่าง อบต. กับ ประชาชน ลดน้อยลง	1. รถเก็บขนขยะ มีน้ำขยะหกเรี่ยราด มีมูลฝอยตกบนท้องถนน ทำให้มีกลิ่นเหม็นในชุมชน ไม่สวยงาม สบายดี 2. การดำเนินการสร้างสถานที่กำจัดมูลฝอยในชุมชน ทำให้ประชาชนไม่พอใจ อบต.และไม่ให้ความร่วมมือและขาดสัมพันธภาพที่ดีต่อกันในการดำเนินกิจกรรมต่างๆในชุมชน	1. สร้างมีสัมพันธภาพที่ดี ระหว่างประชาชน หน่วยงานราชการ และทาง อบต.ท่าพระ มีการเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ การประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนได้รับรู้ ตื่นตัว การรักษาความสะอาด เพื่อความสามัคคี 2. ดำเนินการจัดทำระบบการจัดการมูลฝอยที่ได้มาตรฐาน เช่น ส่งให้เทศบาลขอนแก่น เตาเผาขยะในชุมชน และ ไม่ให้มีสถานที่กำจัดมูลฝอยในชุมชน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

5. การอภิปรายผลการวิจัย

5.1 ผลกระทบต่อสุขภาพจากการจัดการมูลฝอย

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้บริหารระดับนโยบายและจากศึกษาข้อมูลภาคสนามจากแบบสัมภาษณ์ประชาชน ทำให้ทราบถึงปัญหา ผลกระทบต่อสุขภาพจากการจัดการมูลฝอย โดยรายละเอียดประเด็นต่างๆ ได้แสดงไว้ ดังนี้

5.1.1 ผลกระทบต่อสุขภาพทางกาย

การจัดการมูลฝอยในปัจจุบัน จากปัญหาการจัดเก็บ รวบรวมและปัญหาการกำจัดสามารถส่งผลกระทบต่อสุขภาพทางกาย ได้ ดังนี้

5.1.1.1 อุบัติเหตุต่างๆ จากมูลฝอย เนื่องจากลักษณะทางกายภาพของมูลฝอยในลักษณะของแข็งมีคมต่างๆ เช่น เหล็ก เศษแก้ว เศษพลาสติก เศษไม้ ส่งผลให้ผู้ดำเนินการจัดเก็บมูลฝอยในครัวเรือนพนักงานเก็บขยะหรือผู้ประกอบอาชีพเก็บขยะมีการสัมผัส ไม่ได้ระมัดระวังหรือไม่มีอุปกรณ์ป้องกัน ทำให้ได้รับบาดเจ็บได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เลิศชัย เจริญธัญรักษ์ (2545) ประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากนโยบายการจัดการมูลฝอยของเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า การบาดเจ็บจากของมีคมและความเสี่ยงในการติดเชื้อ เนื่องจากองค์ประกอบทางกายภาพและชีวภาพของมูลฝอย เช่น เศษของมีคมต่างๆ เชื้อโรค ส่งผลให้กับผู้ประกอบอาชีพซาเล้งและคุ้ยเขี่ยขยะและพนักงานของเทศบาล ซึ่งต้องสัมผัสกับมูลฝอยโดยตรง

5.1.1.2 อาการผื่นคัน ผิวหนังอักเสบ เนื่องจากสมาชิกในครัวเรือน พนักงานเก็บมูลฝอย หรือ ผู้ประกอบอาชีพเก็บขยะ อาจได้มีการสัมผัสมูลฝอยอันตรายจากการจัดเก็บมูลฝอยไม่มีการป้องกัน หรือ เกิดจากการสะสมของขยะ เกิดการเน่าเหม็น เกิดเชื้อราและแบคทีเรีย เมื่อได้สัมผัสอาจมีอาการแพ้ หรือ มีบาดแผลบริเวณที่สัมผัส เกิดการอักเสบได้

5.1.1.3 โรคระบบทางเดินหายใจ เนื่องจากมูลฝอยมีการสะสม หมักหมม ในถังรองรับมูลฝอยเป็นเวลานาน จนเน่าเสียส่งกลิ่นเหม็น สูดดมเข้าไปบ่อยๆ ทำให้เกิดอาการคลื่นไส้ ทำให้หายใจลำบาก รวมทั้งฝุ่นควันจากการเผามูลฝอยในครัวเรือน ฝุ่นควันเข้าสู่ร่างกายเกิดการหายใจลำบาก ทำให้เกิดโรคทางระบบหายใจได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูวงศ์ มณีศิริ (2546) ศึกษาผลกระทบทางสุขภาพจากโครงการถนนคนเดินท่าแพต่อประชาชนที่อาศัยบริเวณถนนท่าแพและถนนช้างคลาน พบว่า ฝุ่น ควันและกลิ่นเหม็น ที่เกิดจากการปิ้งย่าง อาหาร ซึ่งนอกจากส่งกลิ่นเหม็นแล้ว ยังเป็นปัจจัยกระตุ้นผู้ที่เป็นโรคระบบทางเดินหายใจให้มีอาการมากขึ้นสร้างความทรมานให้แก่ผู้ที่มีอาการอย่างมาก และ เลิศชัย เจริญธัญรักษ์ (2545) ศึกษาประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากนโยบายการจัดการมูลฝอยของเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า โรคระบบทางเดินหายใจ หายใจไม่ออก แน่นหน้าอก ของผู้ประกอบอาชีพคุ้ยเขี่ยขยะและพนักงานเทศบาล มักมีอาการป่วยด้วยโรค

ระบบทางเดินหายใจ เพราะสูดดมกลิ่น และ ฝุ่นละอองจากกองขยะอยู่เป็นประจำ โดยไม่มีอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล

5.1.1.4 โรคระบบทางเดินอาหาร เกิดจากการสะสมมูลฝอยในถังรองรับมูลฝอยเป็นเวลานาน เกิดการเน่าเหม็น ส่งผลให้เกิดมีการแมลงและสัตว์นำโรค เช่น แมลงวัน หนู บริเวณถังรองรับมูลฝอย ซึ่งสัตว์ดังกล่าวสามารถนำโรคมาสู่คนหรือสมาชิกในครัวเรือนได้ เช่น โรคอุจจาระร่วง โรคอหิวาตกโรค เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ivens (1997) พบว่า ผู้ชายที่ทำหน้าที่รวบรวมเก็บขนมูลฝอยของเทศบาล เปรียบเทียบกับชายที่ทำงานในสำนักงาน มีอัตราความชุกของการคลื่นไส้ เท่ากับ 1.51 เท่า ซึ่งโดยมากจะเกิดขึ้นในฤดูร้อนและเป็นโรคระบบทางเดินอาหาร เช่น อุจจาระร่วง ซึ่งมักพบว่ามีความสัมพันธ์กับมูลฝอยที่มีกลิ่นเหม็นและ เลิศชัย เจริญธัญรักษ์ (2545) ประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากนโยบายการจัดการมูลฝอยของเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า โรคระบบทางเดินอาหาร มักเกิดขึ้นกับประชาชนที่อาศัยรอบๆ พื้นที่กำจัดขยะและพนักงานที่ทำหน้าที่กำจัดขยะ เนื่องจากในบริเวณพื้นที่กำจัดขยะมีแมลงวันเป็นจำนวนมาก

5.1.1.5 โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง จากการสะสมของมูลฝอยในถังรองรับมูลฝอย เกิดการเน่าเหม็น เกิดเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงนำโรค เช่น ยุง สามารถทำให้เกิดไข้เลือดออก แมลงวัน ทำให้เกิดอุจาระร่วงอย่างแรง เป็นต้น และเป็นแหล่งอยู่อาศัยของสัตว์นำโรค เช่น หนู สามารถทำให้เกิดโรคฉี่หนู สุนัข ทำให้เกิดโรคพิษสุนัขบ้า เป็นต้น

สอดคล้องกับรายงาน ภาวะสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ อบต.ท่าพระ จากศูนย์สุขภาพชุมชนตำบลท่าพระและสถานีอนามัยหนองบัวดีหมี จากรายงานโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง (รง.506) พบว่า โรคติดต่อที่เกิดจากแมลงและสัตว์นำโรคมีอัตราป่วยเพิ่มขึ้น ได้แก่ โรคอุจาระร่วง โรคไข้เลือดออก โรคตาแดง โรคไข้หวัดนก โรคมือ เท้า ปาก และโรคฉี่หนู และจากรายงานสาเหตุการป่วยที่เข้ารับการรักษาพยาบาลในสถานบริการสาธารณสุขของ ตำบลท่าพระ มีจำนวนผู้ป่วยโรคระบบหายใจ (โรคภูมิแพ้ ไข้หวัด ไข้หวัดใหญ่ ไซนัส หอบหืด) โรคระบบทางเดินอาหาร รวมโรคในช่องปาก (โรคอุจจาระร่วง อาหารเป็นพิษ บิด) โรคผิวหนังและเนื้อเยื่อใต้ผิวหนัง (กลาก เกลื้อน แผลผุพอง ผิวหนังอักเสบ เชื้อราต่างๆ) และ สาเหตุจากภายนอกอื่นๆ ที่ทำให้ป่วยหรือตาย (อุบัติเหตุต่างๆ เช่น โดนของมีคมบาด ตะปู โดนสารเคมี ยาฆ่าแมลง อื่นๆ) เข้ารับการบริการเพิ่มมากขึ้นทุกปี ซึ่งอาจเกิดได้จากระบบการจัดการมูลฝอยในชุมชนในปัจจุบัน จึงต้องมีการเฝ้าระวังและป้องกันการระบาดของโรค โดยต้องรีบดำเนินการแก้ไขระบบการจัดการมูลฝอยที่ถูกต้อง มีแผนการจัดเก็บที่ดี จะสามารถลดอัตราการป่วยด้วยโรคติดต่อและอุบัติเหตุกับประชาชนใน อบต.ท่าพระ ได้

5.1.2 ผลกระทบต่อสุขภาพทางจิต

ประชาชนในพื้นที่ อบต.ท่าพระ มีความรู้สึกพอใจกับระบบการเก็บรวบรวมมูลของ อบต.ท่าพระในปัจจุบัน และ มีความสุขดีแม้จะมีระบบการกำจัดมูลฝอยต่อไปในอนาคต โดยคิดว่าผู้บริหารของ อบต.ท่าพระ สามารถดูแลระบบการจัดการและหาวิธีแก้ไขปัญหาได้อย่างดีที่สุด แต่ยังมีผลกระทบทางสุขภาพด้านจิตใจที่เกิดจากการจัดการมูลฝอยในปัจจุบัน ดังนี้

5.1.2.1 ความวิตกกังวล ประชาชนในพื้นที่มีความกังวลในเรื่องการกำจัดมูลฝอยในปัจจุบันที่ต้องหาแหล่งหรือวิธีการกำจัดใหม่ เนื่องจากไม่สามารถกำจัดมูลฝอยด้วยการส่งให้ทาง เทศบาลท่าพระกำจัดด้วยวิธีแบบผสมผสาน เนื่องจากสถานที่กำจัดมีพื้นที่ไม่เพียงพอต่อปริมาณขยะในอนาคต ถ้าหากทาง อบต. สร้างสถานที่กำจัดมูลฝอยในชุมชน จะเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ได้ เช่น เกิดสารตกค้างในแหล่งน้ำชุมชน สารเคมีตกค้างสู่น้ำใต้ดิน มลพิษทางอากาศ อากาศเหม็น น่ารำคาญ เกิดแมลงและสัตว์นำโรคในชุมชนได้ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ เลิศชัย เจริญธัญรักษ์ (2545) ประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากนโยบายการจัดการมูลฝอยของเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า ชาวบ้านรอบๆพื้นที่กำจัดมูลฝอยมักเกิดความกังวลใจว่าจะมีน้ำชะมูลฝอยลงในแหล่งน้ำและอาจไหลซึมลงสู่แหล่งน้ำบาดาลด้วย รวมทั้งปัญหาจากการเผาขยะเผาแล้วเกิดเขม่าควันตกลงบนหลังคาที่ใช้สำหรับรองรับน้ำฝนด้วย แต่ยังมีความมั่นใจว่าทาง อบต.ท่าพระจะหาวิธีดำเนินการจัดการมูลฝอยที่เหมาะสม ได้มาตรฐาน และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อสุขภาพทางลบต่อประชาชนในพื้นที่ จากการมีส่วนรวมของประชาชน

5.1.2.2 เกิดความทุกข์ใจ เครียด กับการจัดการมูลฝอยสามารถส่งผลกกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อสุขภาพต่อประชาชน จากกลิ่นเหม็นจากการเน่าเสียของมูลฝอย เกิดการสะสมของมูลฝอย และเกิดแมลงนำโรครบกวน เช่น แมลงวันตอมอาหาร ยุงกัด สุนัขและหนูคุ้ยเขี่ยขยะ ความสกปรกสามารถทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เลิศชัย เจริญธัญรักษ์ (2545) ประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากนโยบายการจัดการมูลฝอยของเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า ชาวบ้านรอบๆ พื้นที่กำจัดขยะ เกิดภาวะเครียด เนื่องจากปัญหาแมลงวันรบกวนขยะรับประทานอาหารและขณะพักผ่อน นอกจากนี้สุนัขจรจัดที่มีจำนวนมากยังคอยทำร้ายสัตว์เลี้ยงด้วย

5.1.2.3 ความพึงพอใจ ประชาชนรู้สึกพอใจกับระบบการจัดการมูลฝอยในปัจจุบัน มีถังรองรับมูลฝอย ทำการเก็บรวบรวมและขนส่งนำไปกำจัดในเทศบาลท่าพระ แต่ ยังไม่พอใจเกี่ยวกับความถี่ในการเข้ามาเก็บรวมรวมมูลฝอยนำไปกำจัดที่เข้ามาเก็บเพียงสัปดาห์ละครั้ง ทำให้เกิดขยะเน่าเหม็นในถังเก็บมูลฝอยในครัวเรือน การขนส่งที่ทำให้เกิดน้ำขยะหกเรี่ยราดตาม

ถนนในหมู่บ้านเกิดกลิ่นเหม็นในชุมชน รวมทั้งพนักงานไม่มีความเป็นระเบียบ เก็บมูลฝอยไม่หมด เกิดมูลฝอยตกค้างในถังรองรับมูลฝอยรอบบริเวณถังรองรับมูลฝอยและวางไม่เป็นระเบียบ

สอดคล้องกับรายงาน ภาวะสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ อบต.ท่าพระ จาก ศูนย์สุขภาพชุมชนตำบลท่าพระและสถานีอนามัยหนองบัวดีหมี จากรายงานสาเหตุการป่วยที่เข้ารับการรักษาพยาบาลในสถานบริการสาธารณสุขของ ตำบลท่าพระ มีจำนวนผู้ป่วย ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม (เวียนศีรษะ หน้ามืด อ่อนเพลีย เบื่ออาหาร) โรคระบบปราสาท (เครียด วิตกกังวล นอนไม่หลับ) เข้ารับการบริการเพิ่มมากขึ้นทุกปี ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจาก ระบบการจัดการมูลฝอยในปัจจุบัน ซึ่งทาง อบต.ท่าพระ มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะที่มีปริมาณขยะเพิ่มขึ้นในชุมชน เกิดปัญหาขยะล้นถัง เกิดกลิ่นเหม็น ถังรองรับมูลฝอยไม่เพียงพอ วิตกกังวลต่อสุขภาพของสมาชิกในครัวเรือนและทาง อบต. ต้องรีบดำเนินการหาสถานที่กำจัดมูลฝอยใหม่ มีความคิดเกี่ยวกับการจัดหาสถานที่กำจัดมูลฝอยในชุมชน แต่ยังหาข้อตกลงร่วมกันไม่ได้ระหว่างประชาชนในชุมชนที่มีการต่อต้าน ไม่พอใจกับนโยบาย ดังกล่าว เนื่องจากกลัวว่าจะเกิดปัญหาที่จะตามมาทั้งต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของตนเอง จนทำให้เกิดภาวะเครียด วิตกกังวล ต่อระบบการจัดการที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งหาก อบต.ท่าพระ ได้เข้าหาแนวทางการจัดการมูลฝอยที่ชัดเจนให้กับประชาชนในชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และหาข้อตกลงร่วมกัน ให้มีระบบการจัดการมูลฝอยที่ถูกต้องที่ถูกสุขลักษณะ มีมาตรฐานไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมก็จะสามารถลดภาวะเครียดและวิตกกังวลของประชาชนในในปัจจุบัน ได้

5.1.3 ผลกระทบต่อสุขภาพทางสังคม

ระบบการจัดการมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ ปัจจุบัน ทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น บ้านเรือนสะอาดขึ้น มีการดำเนินชีวิตดีขึ้น สะดวกขึ้น โดยไม่ต้องทำการกำจัดขยะในครัวเรือน และทุกครัวเรือนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการจัดการมูลฝอยในชุมชน สำหรับความร่วมมือในการทิ้งมูลฝอยลงถังรองรับมูลฝอย บางครัวเรือนก็สามารถสร้างรายได้จากการจัดเก็บมูลฝอยของครัวเรือน ที่มีที่ทิ้งมูลฝอยหน้าบ้าน ทำให้คนที่ทำอาชีพเก็บขยะในชุมชนสร้างรายได้จากมูลฝอยจากถังรองรับมูลฝอยแต่ละหลังคาเรือน แต่ยังมีปัญหาการคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง ซึ่งจากการจัดการมูลฝอยสามารถส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ได้ ดังนี้

5.1.3.1 สัมพันธภาพระหว่าง อบต.ท่าพระกับประชาชน ปัญหาเกิดจากพื้นที่กำจัดมูลฝอยในปัจจุบัน อบต.ท่าพระ ต้องใช้พื้นที่ เทศบาลท่าพระในการกำจัดมูลฝอย แต่ในปัจจุบันได้รับแจ้งจากทางเทศบาลเรื่องปัญหาขยะล้น ไม่เพียงพอรองรับขยะจาก อบต.ท่าพระ จึงต้องเร่งดำเนินการหาวิธีกำจัดมูลฝอยในชุมชนพื้นที่ อบต.ท่าพระ ส่งผลให้ประชาชนขาดความเชื่อถือ ขาดความจริงใจต่อ อบต.ท่าพระ ไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร จนอาจเกิดปัญหาต่อไปใน

อนาคต สอดคล้องกับงานวิจัย ของ เลิศชัย เจริญธัญรักษ์ (2545) ประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากนโยบายการจัดการมูลฝอยของเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า ความแตกแยกระหว่างชุมชนกับเทศบาล ปัญหาที่เคยที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ จากการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากพื้นที่กำจัดขยะ เช่น ปัญหาจากน้ำชะมูลฝอย แมลงวัน เป็นต้น ที่ขาดความจริงใจและไม่ปฏิบัติตามสัญญาที่เทศบาลให้ไว้กับประชาชน ทำให้ประชาชนไม่เชื่อถือต่อเทศบาล ทำให้ชุมชนกับเทศบาลขาดการประสานงานและความร่วมมือกันแก้ไข ปัญหา เกิดกระแสการต่อต้าน มีความขัดแย้ง ซึ่งอาจลุกลามใหญ่โตกลายเป็นปัญหาทางสังคมต่อไป

5.1.3.2 ความตระหนักในการคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง ในการจัดการมูลฝอยในครัวเรือน มีเพียงบางครัวเรือนได้มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งเพื่อลดปริมาณมูลฝอย นำกลับไปใช้ใหม่หรือแยกไว้ขายเพื่อสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน แต่ส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญ โดยคิดว่าเป็นหน้าที่ ของ ทาง อบต. ซึ่งทำให้ปริมาณมูลฝอยมีปริมาณมากขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งควรมีการรณรงค์ในประเด็นดังกล่าว เพื่อลดปริมาณมูลฝอยในชุมชนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เลิศชัย เจริญธัญรักษ์ (2545) ประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากนโยบายการจัดการมูลฝอยของเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า การกำจัดมูลฝอย การรณรงค์ให้ประชาชนคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ลดการใช้ขยะ ตลอดจนการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพแก่ผู้ประกอบอาชีพซาเล้ง จะเป็นการช่วยเพิ่มจิตสำนึกในการจัดการมูลฝอย จะทำให้ปริมาณมูลฝอยในครัวเรือนลดลงและลดภาระงานของทาง อบต. ท่าพระได้

5.2 ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย

ปัญหาส่วนใหญ่เกี่ยวกับการการเพิ่มปริมาณมูลฝอยจำนวนมาก แต่ถังรองรับมูลฝอยมีเท่าเดิม ไม่เพียงพอ ทำให้เกิดปัญหาขยะเน่าเหม็น ขยะล้นถัง เศษมูลฝอยตกตามบริเวณถังรองรับมูลฝอยที่วางไว้ มีสัตว์มาคุ้ยเขี่ยเศษอาหารในถังรองรับมูลฝอย และมีเศษมูลฝอยที่เป็นเศษอาหารเรี่ยราดและส่งกลิ่นเหม็น ความถี่ในการเข้ามาเก็บน้อยไป (1 ครั้งต่อสัปดาห์) พนักงานยังไม่มีความเป็นระเบียบและรอบคอบ การเก็บขยะยังไม่มีระเบียบ อาจมีขยะตกค้างในถัง ตกบริเวณพื้นใกล้ถังรองรับมูลฝอย จัดเก็บไม่หมด ทางพนักงานมาเก็บมูลฝอยทำหกเรี่ยราดตามพื้นถนน มองดูแล้วไม่สวยงาม ไม่เป็นระเบียบ สอดคล้องกับวานวิจัยของ จารุวรรณ ทองไพบูลย์ (2545) ศึกษาการบริหารและการจัดการมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า ภาพรวมในการจัดเก็บมูลฝอยอยู่ในระดับดีมาก (X=2.51) มีวิธีการจัดเก็บอย่างเหมาะสม เป็นระบบ แต่จำนวนเที่ยวในการเก็บขนมูลฝอยยังน้อยเกินไป รวมทั้ง เครื่องมืออุปกรณ์ รถเก็บขน พนักงาน ไม่เพียงพอ ต่อปริมาณมูลฝอยที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและก่อให้เกิดปัญหามูลฝอยตกค้าง ส่งกลิ่นรบกวนประชาชน

สำหรับสถานที่กำจัดมูลฝอยของ อบต.ท่าพระ ยังไม่เหมาะสม ไม่ถูกสุขลักษณะ สามารถทำลายสิ่งแวดล้อมรอบตัว เกิดกลิ่นเหม็น และยังไม่มีสถานที่กำจัดมูลฝอยสำหรับพื้นที่ อบต.ท่าพระ ทำให้ต้องเสียค่ากำจัดมูลฝอยกับเทศบาลตำบลท่าพระและในอนาคต อบต.ท่าพระ ต้องดำเนินการกำจัดขยะภายในชุมชนเอง ที่เนื่องจาก เกิดการขยายตัวของชุมชนและเกิดปัญหาสถานที่กำจัดมูลฝอยเทศบาลไม่เพียงพอ ซึ่งนั้นหมายถึง ปัญหาปริมาณมูลฝอยจะตามมา และเกิดมีสัตว์นำโรคไปอยู่อาศัยอยู่มาก และการกำจัดด้วยวิธีการเผา เกิดควัน ทำให้อากาศเป็นพิษสามารถส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน

แนวทางแก้ไขปัญหา ส่วนใหญ่อยากให้มีการคัดแยกขยะ การรีไซเคิล การช่วยลดปริมาณขยะ โดยทุกครอบครัวมีการคัดแยกมูลฝอยก่อนนำไปทิ้ง มีถังรองรับมูลฝอยที่แยกมูลฝอยรณรงค์ไม่ควรใช้ถุงพลาสติก ป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวนและในการจัดเก็บขยะควรเก็บบริเวณถังรองรับมูลฝอยให้สะอาด มีถังรองรับมูลฝอยเพิ่มเป็นอย่างน้อย 2 ใบ และให้เปลี่ยนรูปทรงของถังรองรับมูลฝอย และ ให้มาเก็บ อาทิตย์ละ 2 ครั้ง หรือมากกว่า และ ควรเก็บถังรองรับมูลฝอยไว้อย่างมีระเบียบ และหากมีเก็บมูลฝอยเสร็จสิ้น อยากให้มีน้ำยาฆ่าเชื้อโรคฉีดพ่นตามหลังทุกครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภควดี ธนสีลังกูร (2545) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวการจัดการมูลฝอย ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล:ศึกษากรณีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเป็ด จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัญหาการจัดเก็บมูลฝอยตามความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหาในการจัดหาถังรองรับมูลฝอยไม่เพียงพอ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะงบประมาณที่จำกัดและความถี่ในการจัดเก็บมูลฝอยห่างเกินไป และ ควรมีการเพิ่มถังรองรับมูลฝอยและเพิ่มจำนวนเที่ยวในการจัดเก็บมูลฝอย

5.3 แนวทางป้องกันและลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนจากการจัดการมูลฝอย

จากการประชุม ผู้บริหารระดับนโยบาย ผู้นำชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่จาก อบต.ท่าพระ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุข สมาชิก อบต.ท่าพระ ทราบถึงปัญหาผลกระทบต่อสุขภาพจากการจัดการมูลฝอยและหาแนวทางแก้ไขป้องกันปัญหา หาข้อตกลงร่วมกัน โดยมีรายละเอียดประเด็นต่างๆ ได้แสดงไว้ ดังนี้

การจัดการมูลฝอย ต้องการให้ทาง อบต.ท่าพระ ได้ศึกษาปริมาณมูลฝอยในแต่ละชุมชนถึงปริมาณที่เพิ่มขึ้นก่อน เพื่อจะได้ดำเนินการในหมู่บ้านที่เหมาะเข้าดำเนินการจัดเก็บ 2 ครั้งต่อสัปดาห์ เป็นพิเศษและต้องขอความร่วมมือจากทางชุมชนในการช่วยกันคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง ส่งเสริมให้ความรู้ ความเข้าใจ การคัดแยกมูลฝอย ขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะอันตราย ขยะที่ขายได้ ขยะรีไซเคิล ซึ่งทาง อบต.ท่าพระ ได้อบรมให้ความรู้และมีการจัดทำธนาคารขยะ แต่ประชาชนก็

ยังขาดความสนใจเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย ขาดความตระหนักในการแก้ไขปัญหามูลฝอย จนเกิดปัญหามูลฝอยในปัจจุบันและต่อไปในอนาคตและสามารถส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมภัส วิเศษโมรา (2550) ความเหมาะสมในการจัดการ มูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การระดมสมอง พบว่า ระดับผู้บริหาร มีความรู้ ความเข้าใจ บทบาทหน้าที่ในการจัดการมูลฝอยและในอนาคตมีแนวความคิดที่จะส่งเสริมให้ประชาชนมีการลดปริมาณขยะและการคัดแยกมูลฝอยในกลุ่มประชาชน พบว่า เห็นด้วยกับการรณรงค์คัดแยกมูลฝอย มีการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน ซึ่งทาง อบต.ท่าพระได้วางแผนดำเนินการโครงการศึกษาดูงานการจัดการมูลฝอยในชุมชน ในกลุ่มแกนนำและผู้นำชุมชนเพื่อสนับสนุนแนวทาง การหาวิธีการแก้ไขปัญหาการจัดการมูลฝอยร่วมกันในชุมชนได้ ได้มีแผนจัดทำโครงการ " การจัดการขยะชุมชนโดยชุมชน" ด้วยการให้ทางชุมชนได้ดำเนินการจัดการขยะในครัวเรือนและชุมชนของตนเอง

ปัจจุบันทาง อบต.ท่าพระ กำลังดำเนินการหาแนวทางการจัดการที่เหมาะสมโดยใช้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการหาแนวทางป้องกัน การประชุมเชิงปฏิบัติการประชาชนในชุมชนหาแนวทางและข้อตกลงร่วมกันในระบบการจัดการในชุมชน ทั้งการจัดเก็บมูลฝอย การขนส่งมูลฝอย การกำจัดมูลฝอย รวมถึงการหาสถานที่กำจัดมูลฝอยของชุมชนหรือวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมภัส วิเศษโมรา (2550) ความเหมาะสมในการจัดการมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน จังหวัดมหาสารคาม พบว่า แนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอย โดยลดปริมาณมูลฝอยให้น้อยที่สุด คือ การคัดแยก การนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ และทำปุ๋ยหมัก ซึ่งแนวทางนี้สามารถลดปริมาณมูลฝอยในพื้นที่ได้ประมาณร้อยละ 60 เหลือมูลฝอยที่ต้องกำจัดเพียงร้อยละ 40 ทำให้ประหยัดงบประมาณ ของ อบต. รวมทั้งได้สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับชุมชน ด้วยการขอความร่วมมือเข้าร่วมประชุม เพื่อหาข้อตกลง แนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันทุกเดือนทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน ห้างร้านต่างๆ ส่งเสริมจิตสำนึก ปลูกฝังทัศนคติให้มีความตระหนักในเรื่องปัญหาการจัดการขยะในครัวเรือนและลดปัญหาขยะในชุมชนร่วมกัน รวมทั้งเน้นย้ำความรับผิดชอบของพนักงานเก็บขนขยะให้มีความตรงต่อเวลา ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นระเบียบ ไม่สร้างความเดือนร้อนแก่ชุมชน ทั้งนี้ทางชุมชนต้องร่วมมือกันกับทาง อบต.ท่าพระ ร่วมหาแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน เกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยและเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุลักษณ์ นิสยันต์ (2541) ศึกษาแนวทางการจัดการมูลฝอยของเทศบาลหนองบัวลำภู ได้กำหนดกิจกรรมแทรกแซงที่เน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ ควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งผลให้ปริมาณขยะลดลง ทำให้สามารถลดภาระการจัดการมูลฝอยและสิ่งแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น